

Sparebanken DIN

Årsmelding 2018

Kikkeskåp i Seljord

Resultat- og Balanserekneskap

Innholdsliste

Styret si årsmelding for 2018	Side 3
Hendingar i 2018.....	Side 3
Allianse	Side 3
Norsk økonomi	Side 4
Verdsøkonomien	Side 4
Sparebanken DIN	Side 5
Verksemda i 2018	Side 5
Resultatutvikling	Side 5
Balanseutvikling	Side 6
Risiko- og kapitalstyring	Side 7
Strategisk samarbeid	Side 9
Personale og arbeidsmiljø	Side 10
Likestilling	Side 10
Samfunnsansvar og ytre miljø	Side 10
Sponsor og marknadsføring	Side 11
Utsiktene for 2019	Side 11
Resultatrekneskapen	Side 12
Balanserekneskapen	Side 14
Kontantstrømmoppstilling	Side 17
Notar til årsrekneskapen	Side 18

Styret si årsmelding for 2018

HENDINGAR I 2018

2018 var eit særst godt år for Sparebanken DIN.

Etter at vi hadde en uvanleg sterk auke i utlåna i 2016 og en fokus på bremsing av veksten i utlån på eigen bok i 2017, har 2018 i enda sterkare grad vært prega av at det var ønskeleg at veksten på eigen bok skulle bli så låg som mogleg når det gjeld lån til privatmarknaden. Dette har vi klart med ein vekst på eigen bok i privatmarknaden på 0,8 prosent.

Vi har i stor grad bruka Eika Boligkreditt til å ta auken i utlån til privatmarknaden. Våre utlån gjennom Eika Boligkreditt auka med 47,7 prosent i 2018.

Veksten på utlån til næringslivet var 2,7 prosent. Banken har nå gitt lån til næringskundar i Midt- og Vest-Telemark på meir enn 1 milliard kroner.

Totalt auka utlåna inklusiv Eika Boligkreditt i 2018 med 8,5 prosent.

Kapitaldekninga vart svekka som følge av den sterke auken i utlåna i 2016 og dels i 2017. Etter at resultatet av bankens drift i 2018 blir tillagt eigenkapitalen, er kapitaldekninga nå tilfredsstillande, men banken lyt og i framtida sjå til at veksten på eigen bok ikkje blir for stor, og at utviklinga i kostnadsnivå blir gunstig.

ALLIANSE

9. januar 2018 sa Sparebanken DIN og 10 andre lokalbankar opp avtalane med Eika Gruppen AS og dotterselskapa. Avtalane sluttar å verke når dei respektive oppseiingsfristar endar, dei fleste med tre kalenderårs frist, det vil seie 31.12.2021.

Den viktigaste grunngevinga for oppseiinga var eit ynskje om å verka til at Eika Alliansen endra den strategiske retninga. Vi såg, og ser framleis, ei utvikling der finanskonsernet står i sentrum, og det fører til at dei lokale sparebankane litt etter litt utviklar seg til salskontor for dei produkt finanskonsernet leverer. Dette verkar til ein sterk satsing på appar som byr fram finanskonsernet sine produkt, og eit høgda nivå på kostander til utvikling og drift av disse og andre IT-løysingar.

Dette fokuset på finanskonsernet, det stadig aukande nivået på kostnadene og det faktum at kostnadene relativt sett blir belasta dei mindre bankane i større grad enn dei større, kan ikkje vare ved. Det er behov for å endre modellen for styring, og å dele banksamarbeidet frå finanskonsernet. Alle viktige vedtak i alliansen kan i realiteten bli gjort av dei 15 største bankane. Vi meiner at ein Alliansen må vera satt saman av bankar som har dei same interessene og som har om lag like moglegheiter til å bestemme innhaldet i og omfanget av samarbeidet.

Vi har skissera tre målbilete. Vi ynskjer endring i IT-strategien med meir fokus på banken sin kjernedrift, ein tydelig reduksjon av kostnadene i handlingsplan og grunnpakke, og ein endra styringsmodell der banksamarbeidet blir skilt ut frå finanskonsernet og blir styrt av ein eigen organisasjon der mynde til å bestemme ikkje blir dominera av nokre få bankar. Dette vil verke til at tillit mellom bankane i alliansen og mellom bankane og administrasjonen kan bli betre.

Dei 10 bankane som i dag utgjer Loqal 2020 (etter at to av bankane har fusjonera) er Aasen Sparebank, Askim & Spydeberg Sparebank, Drangedal Sparebank, Klæbu Sparebank, Selbu Sparebank, Sparebanken DIN, Sparebank 68° Nord, Stadsbygd Sparebank, Tolga–Os Sparebank og Ørland Sparebank.

Årsmelding 2018

Det siste året har ein arbeidet med det ein ser som det viktigaste; å verke til ein endring av den retning Eika Alliansen går i, og å arbeide med konkrete alternative leverandørar om ein ikkje når fram med ynske om endra retning. I dag har vi gode alternativ til finansielle dataprogram og andre leveringar vi nå får gjennom Eika-samarbeidet. Fleire bankar visar interesse for våre alternativ.

Ny styringsmodell i Eika Alliansen skal bli vedtatt på generalforsamlinga i Eika Gruppen AS våren 2019. Vedtak blir gjort med simpelt fleirtal. Etter utkjøpet av OBOS-aksjane, kan ein gruppe med større bankar i Eika Gruppen AS avgjere kva styringsmodell ein skal ha.

Loqal 2020-bankane representerer 11,4% av eigarane i Eika Gruppen AS.

Våre leveranseavtaler med dataleverandøren SDC går ut 31.12.2021. Våre oppseiingar gjeld ikkje det direkte eigarskapet til bankane i, og bruk av, Eika Boligkreditt AS.

NORSK ØKONOMI

Norsk økonomi var i høgkonjunktur i 2018.

Sysselsettinga auka med om lag 55 000 i året 2018, som ein kan si var eit unormalt godt år for norsk økonomi.

Handelsbalansen enda med overskott på 288 milliardar kroner, mellom anna med god hjelp av relativt høge oljeprisar og ein sterk amerikansk dollar det meste av året.

Arbeidsløysa målt ved Arbeidskraftundersøkinga (AKU) til Statistisk sentralbyrå fall til 4,0 pst mot slutten av året, ned frå 4,2 prosent i 2017.

BNP for Fastlands-Noreg dei 11 første månadene i 2018 var 2,4 prosent over same månader i 2017.

Konsumprisveksten i 2018 var 2,6 prosent, omtrent det same som lønnsveksten, som ein

ventar vil ende på 2,7 prosent ifølge siste pengepolitiske rapport frå Noregs Bank.

Inflasjonsmålet blei redusert frå 2,5 prosent til 2 prosent i 2018. Det blei gjort på bakgrunn av at ein ventar redusert oljeinntekter i norsk økonomi sett opp i mot dei siste åra, og gjer at Noreg nå har dei same mål for inflasjon som dei fleste samanliknbare land.

Den importvegne kronekursindeksen, i-44, enda om lag uendra frå 2017 til 2018, etter store svingingar gjennom året.

Bustadprisane, målt ved Eiendom Norge sin indeks, steig i 2018 med 0,8 prosent i same periode. Kredittveksten var minkande gjennom året, med en 12-månaders vekst for hushalda på 5,4 prosent i året til november, ned frå ein vekstrate på 6,1 prosent ved inngangen til året. Bankane tar marknadsandeler, med ein gjennomsnittleg utlånsvekst til hushalda på 6,6 prosent i same perioden.

Noregs Bank økte foliorenta frå 0,5 til 0,75 prosent i september. Rentene på nye nedbetalingslån med pant i bustad auka med 0,11 prosentpoeng i oktober, til 2,54 prosent, etter å ha vært uendra sidan desember 2017.

Tal på konkursar var opp 12 prosent i dei tre første kvartala av 2018, jamført med same periode året før.

VERDSØKONOMIEN

Etter eit positivt år for verdsøkonomien i 2017, gav 2018 minkande vekst gjennom året og auka usikkerheit om den komande utviklinga. Den økonomiske veksten hos handelspartnarane til Noreg blei noe redusert, mellom anna av di penge- og finanspolitikken sto for mindre positive impulsar. Auka proteksjonisme og den uavklarde situasjonen kring Brexit, har vore nokre av dei faktorar som har verka til å auke usikkerheita om framtida.

Veksten heldt fram med å veksa i USA i fjor. Arbeidsløysa blei redusert, inflasjonen fekk feste på ein høgare nivå enn før, og

Årsmelding 2018

lønnsveksten auka noe. Som følgje av den høge aktiviteten i amerikansk økonomi, heva den amerikanske sentralbanken (FED) styringsrenta ved fire høve.

I Eurosonen minka veksten noe i 2018 etter at den tidligare tok seg opp etter at dei mykje ekspansive pengepolitiske tiltaka fikk effekt. Gjennom året har det vært stor usikkerheit knytt til utmeldinga av Storbritannia av EU, og budsjettsituasjonen i Italia. Brexit-spørsmålet er ikkje avklara ved årsskiftet, mens EU og Italia mot slutten av året blei samde om at underskotet blei tatt ned frå 2,4 til 2,04 prosent.

SPAREBANKEN DIN

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig sparebank med forretningsadresse i Bø, og med bankkontor i Seljord, Bø, Åmot og Skien. Banken tilbyr eit breitt spekter av bank-, forsikrings- og investeringsprodukt til privatkundar, bedrifter og institusjonar. Banken sitt marknadsområde er 9 kommunar i Midt- og Vest-Telemark samt Grenland. Sparebanken DIN har valt Eika Gruppa som strategisk alliansepartner fram til no.

VERKSEMDA I 2018

Også dette året har vore prega av sterk konkurranse mellom bankane i vårt område, og rentemarginen har minka noko. Sparebanken DIN har vore konkurransedyktige, og har hatt tilfredsstillande utvikling både på utlån og innskot. Banken har og dette året hatt sterk fokus på kostnader, og kostnadsprosenten har gått noe ned.

Hovudpunkt frå rekneskapen 2018

- * Stabilt nivå på utlån på egen bok.
- * God vekst i utlån gjennom Eika Boligkreditt.
- * Eit godt økonomisk resultat.
- * God basisdrift, men høge kostnader
- * God innskotsdekning.
- * Rein kjernekapitaldekning har auka med 0,8 prosentpoeng.

RESULTATUTVIKLING

Resultatet til Sparebanken DIN for 2018 før tap vart på 58,3 millionar kroner. Tap på utlån er bokført med 1,5 millionar kroner. Resultat etter tap, men før skatt vart 60,1 millionar kroner. Skatt for året er 10,3 millionar kroner. Resultat etter skatt vart på 49,8 millionar kroner. Eigenkapitalavkastninga etter skatt vert då 9,8 prosent i 2018.

Årsrekneskapen er utarbeidd i samsvar med rekneskapslov, årsrekneskapsforskrift og god rekneskapsskikk. Det er lagt fram under føresetnad om framleis drift.

Det er ikkje etter rekneskapsavslutninga kome på tilhøve eller hendingar som etter styret si vurdering bør kommenterast ytterlegare.

Netto renteinntekter

Banken sine netto renteinntekter vart 90,1 millionar kroner. Rentenettoen er under press som følgje av sterk konkurranse i marknaden.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter kom opp i 34,3 millionar kroner inkl. utbytte.

Verdiendring på verdipapir

Banken si sertifikat- og obligasjonsportefølje er på 441,7 millionar kroner pr. 31.12.18. Porteføljen er ført til lågaste verdi av opphavleg kostpris og marknadsverdi i samsvar med kursar oppgjeve av Eika Kapitalforvaltning AS. Ved årsskiftet er porteføljen avstemt mot offisielle likningskursar.

Aksjar, andelar og grunnfondsbevis i bankar kom opp i 79,7 millionar kroner ved utgangen av 2018. Av dette er 0,5 millionar kroner klassifisert som omløpsmiddel. Realisert og ikkje realisert gevinst på desse omløpsmidla er 0 millionar kroner. Omløpsaksjar, aksjefond og grunnfondsbevis i bankar er i rekneskapen vurdert til lågaste verdi av opphavleg kostpris og børskurs pr. 31.12.18.

Årsmelding 2018

Driftskostnader

Banken sine driftskostnader var ved utgangen av året på 62,6 millionar kroner. Lønnskostnadene var på 22,4 millionar kroner. Sosiale kostnader vart 8,4 millionar kroner. IKT, marknadsføring og andre administrasjonskostnader vart 19,8 millionar kroner. Andre driftskostnader vart 12,0 millionar kroner. Kostnadsprosenten inklusiv verdiendringar på verdipapir vart 52,1 prosent i 2018, og 55,9 prosent eksklusive verdiendringar.

Tap på utlån og garantiar

Netto føringar til tap kosta banken 1,5 millionar kroner i 2018. Ved årsskiftet var banken sine individuelle nedskrivningar på 0,2 prosent av brutto utlån. Gruppevise nedskrivningar var på 0,6 prosent av brutto utlån. Samla total avsetnad til tap er 0,8 prosent av brutto utlån.

Tapsnedskrivningar er vurderte etter objektive kriterium. Banken har rutinar for gjennomgang av alle vesentlege misleghaldne og tapsutsette engasjement. Styret meiner med dette å ha gode avsetnader og god oversikt over risikoen i banken si utlånsportefølje.

Disponering av året sitt overskot: Resultatet for året vart på 49,8 millionar kroner. Styret rår til å disponere dette som følgjer ;

- 16,5 millionar kroner til sparebanken sitt fond.
- 30,8 millionar kroner til utjamningsfond.
- 2,5 millionar kroner til utbytte.

BALANSEUTVIKLING

Forvaltingskapitalen

Forvaltingskapitalen er på 5.121,5 millionar kroner ved utgangen av 2018. Dette er ein vekst på 189,5 millionar kroner frå i fjor. Lån formidla gjennom Eika Boligkreditt er auka med 376,9 millionar kroner til 1.166,4 millionar kroner i 2018.

Utlån

Samla brutto utlån var på 4.332,8 millionar kroner ved årsskiftet. Vekst på utlån vart på 1,2 prosent. Tek ein med utlånsauken til Eika Boligkreditt er det ein samla vekst på utlån med 8,5 prosent for 2018.

Utlån i banken sitt marknadsområde, som er Midt- og Vest-Telemark, var på 2.978,4 millionar kroner, eller 68,8 prosent av samla utlån. Andre kommunar i Telemark 14,9 prosent. Oslo stod for 5,6 prosent av utlånsvolumet. Elles i landet 10,7 prosent. Bø kommune stod for 25,1 prosent, medan Seljord kommune stod for 18,4 prosent. Av banken si samla portefølje på eigen bok av utlån, utgjør næringslivet om lag 22,7 prosent ved utgangen av 2018.

Garantiar

Garantivolumet til banken var ved årsskiftet på 83,3 millionar kroner.

Verdipapirbeholdning 31.12.2018

Summen av banken sine verdipapir var på totalt 521,9 millionar kroner, fordelt med 441,7 millionar kroner i obligasjonar, 79,7 millionar kroner i anleggsaksjar, 0,5 millionar kroner i aksjar definerte som handelsportefølje.

Porteføljen av verdipapir er sett bort til forvaltning hos Eika Kapitalforvaltning AS. Gjennomsnittleg løpetid på porteføljen er 1,7 år og den skal ha låg kredittrisiko.

Bøgata 69 AS er heileigd av Sparebanken DIN, og bokført som eigarinteresse i bankrekneskapen. Bøgata 69 AS eig igjen eigeidomsselskapet Bøgata 77 AS. Bøgata 69 AS er bankbygget som leiger ut lokale til banken i Bø, og til ein del andre langsiktige leigetakarar. Bøgata 77 AS er ei sentral nabotomt i Bø, som for tida blir nytta til parkeringsareal for Bøgata 69. I rekneskapen er aksjane ført til kostpris. Etter takst hausten 2012 kan ein slå fast at marknadsverdien på eigedommane ligg godt over bokført verdi.

Årsmelding 2018

Det vert ikkje ført konsernrekneskap, då eventuelle inntekter frå eigedomsselskapet er uvesentlege i høve til bankrekneskapen. Datterselskapet driv si verksemd med uvesentleg resultatverknad for banken.

Innskot

Kundeinnskota er den viktigaste finansieringskjelda til banken.

Ved årsskiftet vart det totale innskot på 3.780,1 millionar kroner. Det gjev ein vekst på 143,7 millionar kroner eller 3,95 prosent i høve til året før. Innskotsdekninga, det vil seie innskot frå kundar i prosent av brutto utlån til kundar, er 87,2 prosent. Banken sitt mål er at innskotsdekninga ikkje skal kome under 75 prosent. Personmarknaden hadde 66,7 prosent av innskota i 2018. Innskot frå næringslivet utgjorde 27,4 prosent og offentleg sektor var på 5,9 prosent.

Geografisk fordeling på innskota ved årsskiftet var 30,9 prosent frå Bø, 22,6 prosent frå Seljord, 5,4 prosent frå Sauherad, 10,8 prosent frå Tokke og Vinje, 5,3 prosent frå Skien, 10,1 prosent frå andre kommunar i Telemark. 5,9 prosent frå Oslo og 8,9 prosent frå resten av landet. Banken hadde ingen innskot knytt til fastrente ved årsskiftet.

Langsiktig finansiering

Bankens finansiering på 725 millionar kroner fordelar seg med følgjande prosentvise forfall:

- ☑ 2019: 27,6 prosent
- ☑ 2020: 24,1 prosent
- ☑ 2021: 20,9 prosent
- ☑ 2022: 13,7 prosent
- ☑ 2023: 13,7 prosent

Netto verdipapirgjeld var ved årsskiftet på 550 millionar kroner. Gjeld til kredittinstitusjonar var på 175,1 millionar kroner, og vi har ein fondsobligasjon på 35 millionar kroner, og et ansvarleg lån på 40 millionar kroner.

Soliditet

Fondsobligasjonen på 35 millionar kroner har forfall i 2021. Sparebanken sitt grunnfond medrekna året sitt overskot er på 168,6

millionar kroner. Utjammingsfondet er på 113,6 millionar kroner, medan eigardelskapitalen er på 224,1 millionar kroner. Samla eigenkapital er på 506,4 millionar kroner.

Med eit risikovekta berekningsgrunnlag på 2.689,7 millionar kroner ved utgangen av året, gjev det ei kapitaldekning på 20,5 prosent, og ei kjernekapitaldekning på 19,0 prosent. Rein kjernekapitaldekning er på 17,7 prosent. Bankens egendefinerte minimumskrav er 19, 16,5 og 15,5, og der myndigheitskrava er 17,5, 15 og 14 prosent. Styret vurderer dermed soliditeten som god.

Frå 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert. Konsolidert berekningsgrunnlag ved utgangen av året er 3.109,3 millionar kroner. Dette gir en kapitaldekning konsolidert på 19,4%, kjernekapitaldekning konsolidert på 17,8% og ren kjernekapitaldekning konsolidert på 16,4%.

Kontantstrømoppstillinga visar ein likviditet på 231,9 millionar kroner, som er høgre enn fjoråret. Kontantstrømmen frå banken sine driftsaktivitetar har tilført 36,7 millionar kroner.

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Styring av verksemda

Sparebanken DIN er ein sjølvstendig bank med grunnfond og eigardelskapital. Eigerane av eigenkapitalbevis i banken er Sparebankstiftinga Seljord og Sparebankstiftinga Bø.

Generalforsamlinga er banken sitt høgaste organ. Styret er det organet som er overordna administrasjonen, og skal sjå til at banken blir styrt etter dei retningslinene som er bestemt.

Banken har felt ned prinsipp for styring og kontroll i eit dokument – samt vedteke fleire dokument for policy og styring av dei ulike områda i verksemda.

Banken har eigen risk- og compliancefunksjon som følgjer opp drifta i banken, og at vedtak i styret blir følgt opp. Funksjonen gjev sin rapport til styret.

Ekstern revisor følgjer opp banken etter ein revisjonsplan. Revisor har fleire møte med både styret og risk- og compliancefunksjonen, og gjev rapporten sin til Generalforsamlinga.

Risikostyring

Risikostyringa i Sparebanken DIN støttar opp under banken sine strategiske mål og utvikling. Risikoeksponeringa skal til ein kvar tid vere innanfor dei rammer som er trekte opp av styret, og skal vere kjende gjennom dei policydokument og instruksar som er karakterisert i banken sin plan for verksemda. Sparebanken DIN har som målsetjing at banken i eit langsiktig perspektiv skal vere godt kapitalisert. Ein skal ha eit godt fundament for utvikling og vekst i høgkonjunkturar og samtidig vere robust til å møte lågkonjunkturar. Risikoeksponering og risikoutvikling blir følgt opp og rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Kredittrisiko

Kredittrisiko blir definert som faren for tap som følgje av at kundar eller motpartar ikkje kan halde pliktane sine. Kredittrisikoen blir styrt gjennom banken sine strategi- og policydokument, kredittrutar, kredittprosessar og fullmakter til å gje lån. Desse trekker opp dei overordna retningslinjer for korleis ein kan gje kreditt.

Styret er ansvarleg for banken sin kredittpolitikk og har delegert fullmaktsramme til administrerande banksjef, som innanfor fullmaktene sine har delegert desse vidare. Kredittpolicy, kreditthandbok og rutinar for kreditthandsaming, set krav til kva for kredittprosessar og kva for risiko-vurderingar som skal gjerast i samband med godkjenning og oppfølging av person- og næringslivsengasjement. Fullmaktene er knytt opp til kompetanse og engasjementet sin storleik og risiko.

Kredittrisiko er historisk sett den største risiko i bankdrift. Manglande beteningsevne hos låntakar og underliggjande pant som ved realisasjon ikkje har tilstrekkeleg verdi til å dekke banken sine samla utlån, utgjer den største risikoen i denne kategorien. Begge tilhøve må ligge føre samtidig dersom det skal påføre banken tap. Kredittrisikoen i banken er primært knytt til utlåns- og garantiportefølje, og i mindre grad til obligasjonsbeholdninga.

Marknadsrisiko

Marknadsrisiko vert definert som risiko for tap på grunn av ugunstige endringar i marknadsprisar på renter, valutakursar og verdipapirmarknaden. Styring av marknadsrisiko skjer gjennom rammer, vedtekne i styret. Risikoeksponering og utvikling blir rapportert kvartalsvis til banken sitt styre.

Renterisiko syner seg i samband med utlåns- og innlånsverksemd og i knytning til aktivitet i penge- og kapitalmarknaden. Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida for banken sin eigedel- og gjeldsside ikkje er samanfallande. Ved årsskiftet hadde banken fastrenteutlån på 5,5 millionar kroner. Det er ikkje gjort rentebyteavtalar som kan motverke renterisikoen på desse utlåna. På gjeldssida hadde banken pr. årsskiftet ingen fastrenteinnskot.

Valutarisiko blir definert som risikoen for at banken si beholdning av, og forpliktingar i andre valutaer, skal føre til tap som følgje av endringar i valutakursar. Kjøp og sal av valuta er knytt til våre kundar sine kjøp og sal av reisevaluta. Banken sin kontantbeholdning i valuta var på om lag 0,7 millionar kroner.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen vert definert som risikoen for at banken ikkje er i stand til å innfri pliktane sine, eller ikkje er i stand til å finansiere eigedelane sine. Målet for banken si likviditetsstyring er å ha tilgang på tilstrekkeleg med likvide midlar til å kunne halde oppe si verksemd gjennom alle realistiske stressituasjonar. Det er fastsette retningslinjer for likviditetsstyring i banken.

Årsmelding 2018

Innskot frå kundar er den viktigaste og mest stabile finansieringskjelda. Styret legg vekt på at tilhøvet mellom innskot frå kundar og utlån til kundar skal vere tilfredsstillande.

Ved utgangen av rekneskapsåret var innskotsdekninga på 87,2 prosent.

Banken har, som ein likviditetsreserve, ein kassekreditt på 160 millionar kroner i DNB. Banken har ikkje nytta seg av trekkrettane ved utgangen av året.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) var ved årsskiftet 158 poeng.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko vert definert som risikoen for tap som følgje av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar, svikt i rutinar eller system, menneskelege feil, intern utruskap, kriminalitet eller eksterne hendingar. Det vert gjort fortløpande gjennomgang av internkontrollen på desse områda. I tillegg gjerast ei årleg risiko-vurdering av vesentlege risikoar for alle verkeområde i banken.

Kapitalkrav knytte til operasjonell risiko går inn i utrekninga av kapitaldekning og blir rapportert etter basismetoden. Det er i 2018 ikkje funne svake sider som har tyding for banken sin risiko og kapitaldekning. Styring av operasjonell risiko skjer gjennom kompetanseutvikling, gode system og rutinar, samt god intern kontroll og kvalitetssikring.

STRATEGISK SAMARBEID

Eika Alliansen

Sparebanken DIN er aksjonær i Eika Gruppen AS og ein av 68 lokalbankar i Eika Alliansen. Lokalbankane, Eika Gruppen og Eika Boligkreditt utgjer Eika Alliansen. Eika Alliansen har ein samla forvaltningskapital på meir enn 440 milliardar kroner, nær ein million kundar og meir enn 3.000 tilsette. Dette gjer Eika Alliansen til ein av dei største aktørane i det norske bankmarknaden, og ein

av dei viktigaste aktørane for norske lokalsamfunn.

Lokalbankane styrker lokalsamfunnet

Lokalbankar har verka til økonomisk utvikling og tryggleik for privatkundar og lokalt næringsliv i norske lokalsamfunn i snart 200 år. Nærleik og personleg engasjement for kundane og lokalsamfunnet, kombinera med grundig kunnskap om kundanes behov og bedriftenes lokale marknad, er lokalbankenes viktigaste konkurransefortrinn.

Lokalbankane er dermed unike og viktige økonomiske bidragsytarar til vekst og utvikling for både privatpersonar og norsk samfunns- og næringsliv, i første rekke gjennom sitt engasjement for lokalsamfunnet og som tilbyder av økonomisk rådgiving, kreditt og finansprodukt tilpassa lokalt næringsliv og folk flest.

Eika Gruppen

Eika Gruppen utgjer finanskonsernet i Eika Alliansen. Konsernets kjerneverksemd er levering av tenestar til lokalbanken og kundane til lokalbanken. Eika Gruppen utviklar og leverer tenester som understøtter stabil og effektiv bankdrift, samt løysingar og kompetanse som skal sikre vidare vekst og utvikling i bankane, lokalsamfunnet og ikkje minst for kundane. Konkret vil det blant anna seie å levere ein komplett plattform for bankinfrastruktur, inkludert IT, betalingsformidling og digitale tenestar som nett- og mobilbank. Eika Gruppen har eit profesjonalisert prosjekt- og utviklingsmiljø som investerer store ressursar i utvikling av nye, digitale løysingar for lokalbankane.

Produktselskapa i Eika Gruppen - Eika Forsikring, Eika Kredittbank, Eika Kapitalforvaltning og Aktiv Eiendomsmeistring - leverer eit breitt spekter av finansielle produkt, kommersielle løysingar og kompetansehevande tenester. Utover disse leveransane gir Eika Gruppen alliansebankane tilgang til kompetanseutvikling med Eika Skolen, styring av verksemda med Eika ViS, økonomi- og rekneskapstenester med Eika Økonomiservice og depottenester med Eika Depotservice. I tillegg arbeider Eika Gruppen

Årsmelding 2018

innanfor område som kommunikasjon, marknad og merkevare og næringspolitikk for å ivareta dei næringspolitiske interesser til lokalbankane på disse områda.

Eika Boligkreditt sikrar lokalbanken langsiktig funding

Eika Boligkreditt er ei kredittverksemd som er eid av 66 norske lokalbankar og OBOS. Eika Boligkreditt har som viktigaste føremål å sikre lokalbankane tilgang til langsiktig og konkurransedyktig funding. Selskapet har konsesjon som kredittverksemd og finansierer sin utlånsverksemd ved å gi ut internasjonalt ratede obligasjonar med fortrinnsrett (OMF). Det inneber at Eika Boligkreditt har mogelegheit til å oppta lån i den norske og internasjonale finansmarknaden, og til kvar ein tid søke finansiering der ein får marknaden sine beste vilkår. Gjennom Eika Boligkreditt får alliansebankane dermed tilgang på svært gunstig finansiering, og kan halde oppe konkurransekrafta i forhold til større norske og internasjonale bankar.

Eika Boligkreditt har ein forvaltningskapital på meir enn 100 milliardar kroner og er følgjeleg ein viktig bidragsytar til at kundane i lokalbankane oppnår konkurransedyktige vilkår på sine bustadlån.

Eigendomsmeqleren DIN Telemark AS

Saman med 3 eigedomsmeqlerar eig banken Eiendomsmeqleren DIN Telemark AS.

Føremålet med eigarskapet er å ha eit tilbod til våre kundar på eigedomsmeqling, samt skape synergjar for verksemdene. Aktiviteten i bustadmarknaden var bra i 2018, og selskapet hadde eit overskot på 1.381.303 kroner før skattekostnad i 2018.

PERSONALE OG ARBEIDSMILJØ

Ved utgangen av 2018 var det totalt 37,2 årsverk i banken. Av dette var 0,2 årsverk i permisjon. Personale er stabilt og verksemda blir drive i samsvar med dei rammene styret har fastsett. Sjukefråværet i 2018 blant fast

tilsette i bankdrifta var 448 dagsverk. Samla utgjorde sjukefråværet totalt omlag 5,1 prosent av total arbeidstid. Av dette var korttidsfråværet som følgje av eigen eller barn sin sjukdom 1,4 prosent. Det har ikkje vore ulykker eller skader i banken i 2018.

Med utgangspunkt i våre kundar sine krav til profesjonell rådgjeving og høg servicegrad, er det eit kontinuerleg fokus på å styrke dei tilsette sin kompetanse i samarbeid med Eika Skolen. Banken er fleksibel med omsyn til å tilpasse arbeidstid til ulike livsfasar.

Dei tilsette har på alle felt gjort ein fantastisk innsats i året som gjekk, og det er ei stor glede å konstatere at det økonomiske resultat i 2018 var særst godt.

LIKESTILLING

I banken si generalforsamling er det 16 medlemmer, derav 9 kvinner og 7 menn. Frå bankens tilsette er det 2 menn og 2 kvinner i Generalforsamlinga. I banken sitt styre er det 6 medlemmer, 1 kvinne og 5 menn. Av banken sine tilsette er det 1 mann i styret. Lønnsnivå er uavhengig av kjønn.

SAMFUNNSANSVAR OG YTRE MILJØ

Banken med dotterselskap er opptatt av at ein tek omsyn til dei tilsette sine rettar og bygger opp om gode sosiale tilhøve. Banken er opptatt av at menneskerettighetane blir følgde og dette blir og vurdert i høve til innkjøp av varer og tenester. Banken har klare retningslinjer med omsyn til antikvitvask, og korleis ein held seg til korrupsjon både når det gjeld tilsette og kundar. Banken si verksemd forureinar ikkje det ytre miljø. I samheng med finansiering av ulike kundar og prosjekt blir miljøspørsmålet vurdert som ein del av kreditthandsaminga. Banken sine lokale vert oppvarma med straum.

SPONSOR OG MARKNADSFØRING

Årsmelding 2018

Sparebanken DIN har i året 2018 hatt faste samarbeidsavtalar/sponsoravtalar med lag og organisasjonar i Midt- og Vest-Telemark med om lag 680 tusen kroner. I tillegg er det gjeve stønad til annonsering med meir for lag og organisasjonar i banken sitt verkeområde. Sparebanken DIN tilbakefører delar av sitt overskot til lokalsamfunna i Bø og Seljord gjennom sparebankstiftingane. Sparebankstiftinga Seljord er stifta på delar av eigenkapitalen frå Seljord Sparebank, og Sparebankstiftinga Bø er stifta på delar av eigenkapitalen frå Bø Sparebank. Eigenkapitalen i bankane som ikkje gjekk inn i stiftingane gjekk inn i grunnfondet i Sparebanken DIN. Denne grunnkapitalen er dela likt mellom Bø og Seljord. Ut frå dette er representasjonen i dei styrande organ i banken lik frå valkrinsane Seljord og Bø. Stiftingane skal vere langsiktige eigarar i Sparebanken DIN. Stiftingane delar av overskotet sitt til allmennyttige føremål.

UTSIKTENE FOR 2019

Ein forventar at 2019 vil bli eit år med fortsatt god vekst i norsk økonomi ved hjelp av ein vekst på 10-15 prosent i oljeinvesteringane. Etter at oljeprisen falt tilbake mot slutten av 2018, og av di det er mange uromoment internasjonalt, er anslaga mykje usikre.

BREXIT og konflikten mellom USA og Kina når det gjeld handel, er kanskje dei viktigaste

risikoane, men og faren for nye fall i oljeprisen.

Oslo Børs var mot slutten av 2018 prega av den aukande usikkerheita knytt til utsiktene for verdsøkonomien i tida som kjem. Børsen sank marginalt når ein ser 2018 som heilheit, men var 12,5 prosent lågare ved slutten av året enn ved toppnoteringa i september.

Styret ser det som viktig at Sparebanken DIN blir bruka som eit instrument i utviklinga av Midt- og Vest-Telemark.

Det er viktig for heile området og alle som bur her, at lokalbanken tek ansvar i samband med næringsutvikling, samt prioriterer unge menneske som vil busetje seg i området.

Styret vil takke alle kundar og kontaktar for godt samarbeid i 2018, og ser fram til godt samarbeid og i 2019. Ved at kundane sluttar opp om banken og at ein med felles innsats bidreg til positiv utvikling, kan banken nå sitt mål om vidare utvikling av distriktet.

Styret vil også rette ein stor takk til banken sine tilsette for innsatsen, og den endringsviljen dei visar for at Sparebanken DIN skal halde fram som ein moderne og god bank for kundane sine.

Harald Flaten
Styreleiar

Aase Haukaas Gjerde
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

Tor Arne Gustavsen
Styremedlem

Vidar Top
Styremedlem

Geir Halvor Haugen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm.banksjef

Årsmelding 2018

RESULTATOPPSTILLING

<i>Tall i tusen kroner</i>	NOTE	2018	2017
Renter og lignende inntekter av gjeldsbev som kan refinansieres i sentralbanker		-	-
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		3.095	1.071
Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder		139.241	136.132
Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner		6.260	4.322
Andre renteinntekter og lignende inntekter		46	-
Sum renteinntekter og lignende inntekter		148.643	141.525
Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		3.870	3.856
Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		36.245	33.878
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer		12.506	10.860
Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	7	3.374	2.675
Andre rentekostnader og lignende kostnader	8	2.528	2.238
Sum rentekostnader og lignende kostnader		58.523	53.506
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		90.119	88.018
Inntekter av aksjer, andeler og verdipapirer med variabel avkastning		8.455	7.645
Inntekter av eierinteresser i tilknyttede selskaper		129	129
Inntekter av eierinteresser i konsernselskaper		-	-
Sum utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning		8.583	7.774
Garantiprovisjoner		1.215	1.021
Andre gebyr- og provisjonsinntekter		24.479	22.359
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	9	25.694	23.380
Garantiprovisjon		-	-
Andre gebyr og provisjonskostnader		4.594	4.350
Sum provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	9	4.594	4.350
Netto verdiendring og gevinst/tap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende vp		(974)	240
Netto verdiendring og gevinst/tap på aksjer og andre verdipapirer med variabel avkastning		(11)	58
Netto verdiendring og gev/tap på valuta og finansielle drivater		598	613
Netto verdiendring og gevinst/tap gevinst tap ellers		-	-
Sum netto verdiendring og gev/tap på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	6	-387	911
Driftsinntekter faste eiendommer		520	623
Andre driftsinntekter		977	264
Sum andre driftsinntekter		1.497	887
Lønn	11 12	22.426	23.567
Pensjoner	10 12	3.115	2.476
Gevinst ved overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon			
Sosiale kostnader		5.239	5.301
Administrasjonskostnader		19.841	20.841
Sum lønn og generelle administrasjonskostnader	11	50.621	52.186
Ordinære avskrivninger		3.243	2.396
Nedskrivninger		-	-
Sum avskr. m.v. av varige driftsmidler og immaterielle eiendøler	13	3.243	2.396

Årsmelding 2018

<i>RESULTATREGNSKAP</i>	NOTE	2018	2017
Driftskostnader faste eiendommer		845	661
Andre driftskostnader		7.869	7.153
Sum andre driftskostnader	14	8.714	7.814
Tap på utlån		1.330	4.476
Tap på garantier m.v.		200	628
Kredittap på sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer		-	-
Sum tap på utlån, garantier m.v.	2	1.530	5.104
Nedskrivning/reversering av nedskrivning		-	60
Gevinst/tap		3.264	(213)
Sum nedskr./reversering av nedskrivning og gev./tap på verdip. som er anl.m.	6	3.264	-154
Resultat av ordinær drift før skatt		60.070	48.966
Skatt på ordinært resultat	15	10.281	10.856
Resultat for regnskapsåret		49.789	38.110
Overført fra gavefond		-	-
Til disposisjon		49.789	38.110
Overført til/fra sparebankens fond		16.505	11.801
Avsatt til utbytte		2.500	2.500
Overført til/fra gavefond		-	-
Overført til utjevningsfond		30.784	23.809
Sum overføringer og disponeringer	22	49.789	38.110

Årsmelding 2018

EIENDELER

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2018	2017
Konter og fordringer på sentralbanker	16	76.604	46.070
Gjeldsbrev som kan refinansieres i sentralbanker		-	-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		150.041	147.011
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		5.250	5.250
Sum netto utlån og fordringer på kredittinstitusjoner		155.291	152.261
Kasse-/drifts- og brukskreditter		279.659	283.285
Byggelån		56.391	63.622
Nedbetalingslån		3.996.734	3.933.546
Sum utlån og fordringer på kunder, før nedskrivninger	2	4.332.784	4.280.454
Individuelle nedskrivninger på utlån	2	(7.895)	(10.890)
Nedskrivninger på grupper av utlån	2	(27.400)	(27.400)
Sum netto utlån og fordringer på kunder		4.297.489	4.242.164
Overtatte eiendeler	17	100	100
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige		142.807	150.891
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre		298.916	200.946
Sum sertifikater og obligasjoner	6	441.723	351.838
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis		79.652	60.229
Andeler i ansvarlige selskaper, kommandittselskaper m v		-	-
Andre verdipapirer		-	-
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning	6	79.652	60.229
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		-	-
Eierinteresser i kredittinstitusjoner		-	-
Eierinteresser i andre tilknyttede selskaper		410	410
Sum eierinteresser i tilknyttede selskaper	18	410	410
Eierinteresser i kredittinstitusjoner		-	-
Eierinteresser i andre konsernselskaper		12.266	12.266
Sum eierinteresser i konsernselskaper	18	12.266	12.266
Goodwill		-	-
Utsatt skattefordel	15	-	-
Andre immaterielle eiendeler		-	-
Sum immaterielle eiendeler		-	-
Maskiner, inventar og transportmidler		8.898	9.011
Bygninger og andre faste eiendommer		28.609	30.112
Andre varige driftsmidler		-	-
Sum varige driftsmidler	13	37.507	39.123
Finansielle eiendeler		-	-
Andre eiendeler		9.169	16.065
Tegnet, ikke innbetalt kapital		-	-
Sum andre eiendeler		9.169	16.065
Opptjente ikke mottatte inntekter		10.084	8.650
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		1.181	2.792
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		810	650
Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader		371	2.142
Sum forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		11.265	11.442
SUM EIENDELER		5.121.476	4.931.968

Årsmelding 2018

GJELD OG EGENKAPITAL

<i>Tall i tusen kroner</i>	Noter	2018	2017
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		105	1.059
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist		175.000	175.000
Underskuddslikviditet		-	-
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	19	175.105	176.059
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid		2.815.645	2.683.919
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid		964.415	952.474
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	19	3.780.060	3.636.393
Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		-	-
Egne ikke-amortiserte sertifikater		-	-
Obligasjongjeld		550.000	550.000
Egne ikke-amortiserte obligasjoner		-	-
Andre langsiktige låneopptak		-	-
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	550.000	550.000
Finansielle derivater		-	-
Margintrekk og annen mellomregning med kunder		-	-
Annen gjeld		20.674	19.952
Sum annen gjeld	21	20.674	19.952
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		9.007	10.033
Pensjonsforpliktelser	10	363	559
Utsatt skatt	15	2.148	2.452
Individuelle avsetninger på garantiansvar	2	200	-
Gruppevise avsetninger på garantiansvar		-	-
Andre avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		2.503	2.503
Sum avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		5.213	5.514
Evigvarende ansvarlig lånekapital/fondsobligasjonslån		35.000	35.000
Ansvarlig lånekapital med tilknyttede konverteringsrettigheter		-	-
Annen ansvarlig lånekapital		40.000	40.000
Medlemsinnskudd som skal tilbakebetales		-	-
Sum ansvarlig lånekapital	20	75.000	75.000
SUM GJELD		4.615.060	4.472.950
Egenkapitalbevis		224.147	224.147
Overkursfond		-	-
Beholdning av egne aksjer/grunnfondsbevis		-	-
Annen innskutt egenkapital		-	-
Sum innskutt egenkapital	22	224.147	224.147
Sparebankens fond		168.621	152.007
Gavefond		-	-
Utjevningsfond		113.648	82.864
Sum opptjent egenkapital	22	282.269	234.871
SUM EGENKAPITAL		506.416	459.018
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		5.121.476	4.931.968
Poster utenom balansen			
Garantiansvar	23	70.909	68.607
Garantier til Eika Boligkreditt	23	12.414	44.624

Årsmelding 2018

Bø, den 25. februar 2019
I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styreleiar

Aase Haukaas Gjerde
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

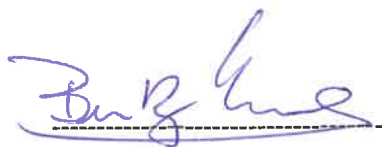
Tor Arne Gustavsen
Styremedlem

Vidar Top
Styremedlem

Geir Halvor Haugen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm.banksjef

Årsmelding 2018

Kontantstrømoppstilling 2018

Tall i hele 1000

	2018	2017
Tilført fra årets drift *)	36.660	29.128
Endring diverse gjeld	8.098	7.577
Endring diverse fordringer	7.080	-7.956
Likviditetsendring fra resultatregnskapet	51.838	28.749
Endring brutto utlån	-52.330	-299.300
Endring kortsiktige verdipapirer	-72.832	-120.755
Endring innskudd fra kunder	142.713	235.712
Netto likviditetsendring fra virksomhet	69.389	-155.594
-Investering i varige driftsmidler/immaterielle eiendeler	-1.627	-6.241
Salgssum varige driftsmidler	0	310
Endring i langsiktige verdipapirer	-34.198	-10.480
Likviditetsendring vedr. investeringer	-35.825	-16.411
Økning ansvarlig lånekapital	0	5.000
Innfrielse obligasjonslån	-175.000	0
Opptak av nytt obligasjonslån	175.000	100.000
Opptak lån fra finansinstitusjoner	0	75.000
Innfridd lån fra finansinstitusjoner	0	-49.039
Likviditetsendring fra finansiering	0	130.961
Endring likvider	33.564	-41.044
+ Likvidbeholdning 1/1	198.331	239.375
= Likvidbeholdning 31/12	231.895	198.331
<u>Som består av :</u>		
Kasse, DnB, Norges Bank	76.604	46.070
Lån andre finansinstitusjoner	155.291	152.261
Sum	231.895	198.331

*) Tilført fra årets drift

	2018	2017
Årets resultat	49.789	38.110
Betalt skatt	-8.598	-8.064
Endring nedskrivning for tap	-2.995	-550
Ordinære avskrivninger	3.243	2.396
Gevinst på verdipapirer	-2.279	-144
Gevinst på driftsmidler	0	-120
Overført til utbytte	-2.500	-2.500
Sum tilført fra årets drift	36.660	29.128

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer tilført fra drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

Noter til årsregnskapet

Regnskapsprinsipper

Generelt		side	19
Note 1	Risikostyring	side	23
Note 2	Kredittrisiko	side	27
Note 3	Kapitaldekning	side	31
Note 4	Likviditetsrisiko	side	32
Note 5	Renterisiko	side	33
Note 6	Markedsrisiko og verdipapirer	side	33
Note 7	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	side	36
Note 8	Andre rentekostnader	side	36
Note 9	Provisjonsinntekter og provisjonskostnader	side	36
Note 10	Pensjon	side	37
Note 11	Lønns- og administrasjonskostnader	side	37
Note 12	Lån og ytelser	side	38
Note 13	Varige driftsmidler	side	39
Note 14	Andre driftskostnader	side	39
Note 15	Skatt	side	39
Note 16	Kontanter og innskudd i Norges Bank	side	41
Note 17	Overtatte eiendeler	side	41
Note 18	Eierinteresser i tilknyttede selskaper og konsernselskaper	side	41
Note 19	Gjeld til kredittinstitusjoner og innskudd fra kunder	side	42
Note 20	Gjeld opptatt ved utsendelse av verdipapirer	side	43
Note 21	Spesifikasjon av annen gjeld	side	43
Note 22	Egenkapital	side	44
Note 23	Garantiansvar	side	44
Note 24	Nøkkeltall	side	45
Erklæring fra styret og adm.banksjef		side	46
Revisors beretning		side	47

Årsmelding 2018

GENERELT

Bankens årsregnskap for 2018 er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven av 1998, forskrift om årsregnskap for banker samt god regnskapsskikk. Under enkelte noter er det inntatt ytterligere forklaring og henvisning til poster i resultatregnskap og balanse. Alle beløp i resultatregnskap, balanse og noter er i hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

Utarbeidelse av konsernregnskap

Sparebanken DIN eier 100 % av datterselskapet Bøgata 69 AS og datterdatterselskapet Bøgata 77 AS og 100 % i datterselskapet Seljord Næringshage Eiendom AS samt 42,85% av Eiendomsmegleren DIN Telemark AS. I tillegg 50 % av Århus Næringspark AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap. Unnlatt konsolidering av Bøgata 69 A/S og Seljord Næringshage Eiendom AS begrunnes med at unnlatsen ikke har betydning for å bedømme bankens stilling og resultat. Se note 18.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger på balansedagen under utarbeidelse av regnskapet i henhold til god regnskapsskikk. Dette har påvirket resultatregnskapet og verdsettelse av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen.

Periodisering av renter, provisjoner og gebyrer

Renter, provisjoner og gebyrer føres i resultatregnskapet etter hvert som disse blir opptjent som inntekter eller påløper som kostnader. Foretatte beregninger viser at etableringsgebyrer ikke overstiger kostnadene som oppstår ved etablering av det enkelte utlån. De periodiseres derfor ikke over lånets løpetid.

Inntektsføring/kostnadsføring

Forskuddsbetalte inntekter ved slutten av året blir periodisert og ført som gjeld i balansen. Opptjente, ikke betalte inntekter ved slutten av året blir inntektsført og ført som eiendel i balansen. På engasjementer der det blir gjort nedskrivninger for tap, blir renteinntekter resultatført på ordinær måte. Aksjeutbytte blir inntektsført i det året de blir utbetalt. Realisert kursgevinst/-tap resultatføres ifølge FIFU-prinsippet. Det vil si at den enkelte handel for vedkommende verdipapir reskontroføres og resultatføres separat. Kjøp og salg av verdipapirer blir bokført på oppgjørstidspunktet.

Finansskatt

Det ble innført finansskatt på lønnsgrunnlaget fra 2017. Finansskatt på lønnsgrunnlaget beregnes i prosent med utgangspunkt i grunnlaget for arbeidsgiveravgift for de finansskattepliktige virksomhetene. Skattesatsen er vedtatt til 5 prosent. Banken er finansskattepliktig.

UTLÅN – BESKRIVELSER OG DEFINISJONER

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet. Gebyr ved etablering av lån overstiger ikke kostnadene og inntektsføres løpende. Utlån vurdert til amortisert kost vil derfor være tilnærmet lik pålydende av lånene. Boliglån overført til og formidlet til Eika Boligkreditt AS (EBK) er ikke balanseført. Den vesentlige risiko er vurdert å være overført til EBK, også for overførte lån som tidligere har vært på bankens balanse, og er derfor fraregnet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Årsmelding 2018

Banken foretar kvartalsvis vurdering av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder. For engasjementene er det verdien av bankens sikkerhet, låntakers betalingsevne etc. som vurderes. Dersom gjennomgangen viser at tap kan påregnes, bokføres tapet i bankens regnskap som individuell nedskrivning.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er inndekket som avtalt.

Ved mislighold vurderes kundens samlede engasjement. Låntakers tilbakebetalingsevne og sikkerheter avgjør om et tap må påregnes. Sikkerheten vurderes til antatt laveste realisasjonsverdi på beregningstidspunktet, med fradrag for salgskostnader. Dersom det foreligger objektive bevis på verdifall på bankens fordringer, føres dette som individuelle nedskrivninger.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap. Ved objektive bevis på verdifall på engasjementet, behandles engasjementet normalt først som individuell nedskrivning. Engasjementet regnes som endelig tapt når konkurs eller akkord er stadfestet, tvangspant ikke har ført frem eller som følge av rettskraftig dom eller inngått avtale. Beregnet verdifall på engasjementet føres da som konstatert tap, eventuelle individuelle nedskrivninger føres til inntekt. Endelig konstaterte tap fjernes fra bankens låneportefølje og fra individuelle nedskrivninger.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert. Nedskrivningen er basert på objektive bevis for verdifall i bankens låneportefølje ut fra bankens vurdering av risiko for manglende betalingsevne med grunnlag i beregninger med basis i erfaringstall, konjunkturrendringer, bransjeanalyser og andre forhold. Andre forhold kan være verdifall på fast eiendom ved økte markedsrenter, svikt i betjeningsevne ved markert renteoppgang eller nedbemanning på større arbeidsplasser.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført skal ikke medtas i gruppevurdering av utlån. Bankens fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

OVERTATTE EIENDELER

Overtatte eiendeler beholdes inntil verdien kan realiseres ved salg.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle derivater

Banken benytter finansielle derivater for å kunne sikre eksponeringen mot renterisiko som oppstår gjennom bankens virksomhet. Slike avtaler omfatter rentebytteavtaler. Bankens finansielle derivater er definert som sikringsforretninger og effekten av disse blir vurdert i sammenheng med den sikrede post. Banken benytter ikke slike forretninger til spekulativ handel, men bare som del av bankens sikringsstrategi. Alle bankens derivatavtaler dekker også kravene til regnskapsmessig sikring.

Renteinstrumenter utenfor balansen

Resultatet av sikringsforretninger blir bokført parallelt med resultatet av den underliggende balanseposten som forretningen er inngått for. Inntekter og kostnader fra disse avtalene resultatføres netto.

Banken hadde ingen rentebytteavtaler i 2018.

Verdipapirer

Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje) og anleggspportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler. Andre omløpsmidler er vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskostnad og virkelig verdi. Obligasjonsbeholdningen er sammensatt i henhold til krav til avkastning og risiko og er en del av bankens likviditetsbuffer. Forvaltningen av obligasjonsporteføljen er satt ut til en profesjonell aktør, og forvalteren står også for fastsettelsen av virkelig verdi for de enkelte obligasjonene og sertifikatene. Det benyttes priser notert i markedet. Når noterte priser ikke foreligger beregnes virkelig verdi i prisingsmodell utarbeidet av Fondsmeglernes forening.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Grunnlag for virkelig verdi for børsnoterte aksjer som er omløpsmidler, er børskurs på måletidspunktet. Dersom virkelig verdi av aksjene klassifisert som anleggsmidler faller under anskaffelseskostnad, og verdifallet er vurdert ikke å være av forbigående karakter, nedskrives aksjene. Nedskrivningen reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er tilstede.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

VARIGE DRIFTSMIDLER OG IMMATERIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler vurderes i balansen til anskaffelseskostnad, fratrukket ordinære regnskapsmessige avskrivninger og eventuelle nedskrivninger. Nedskrivninger foretas i den utstrekning gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi. Det nedskrives til gjenvinnbart beløp. Sistnevnte er høyeste av salgsverdi og bruksverdi. Ordinære avskrivninger beregnes på grunnlag av eiendelens antatte økonomiske levetid fratrukket eventuell restverdi.

Årsmelding 2018

Følgende lineære avskrivningssatser legges til grunn:

Inventar og innredning	20,0 %
Kontormaskiner	20,0 %
EDB-utstyr	30,0 %
Bygninger	2,0 - 4,0 %

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

Banken følger Norsk Regnskapsstandard og IAS 19 for pensjonskostnader. Alle ansatte har innskuddsbasert tjenstepensjon. Det gjenstår tre ytelsesbaserte ordninger, hvorav to ble lukket i 2014 (se note 10).

Pensjonskostnaden for innskuddsbaserte pensjonsordninger tilsvarer løpende premie.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser for ytelsesbaserte ordninger blir beregnet av ekstern aktuar. Årlige estimatavvik pga. populasjonsmessige endringer og endringer i benyttede forutsetninger regnskapsførers direkte mot bankens egenkapital.

SKATT

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført. Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektsskatt og formueskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

OMREGNINGSREGLER FOR VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.18.

LANGSIKTIG GJELD

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømmer fra operasjonell drift av banken er definert som løpende renter fra utlåns- og innskuddsvirksomheten mot kunder, netto inn- og utbetalinger fra utlåns- og innskuddsvirksomheten, samt utbetalinger generert fra omkostninger knyttet til bankens ordinære virksomhet. Investeringsaktiviteter er definert som kontantstrømmer fra verdipapirtransaksjoner. I tillegg medtas kontantstrømmer knyttet til investeringer i driftsmidler og eiendommer. Finansieringsaktiviteter (funding) inneholder kontantstrømmer fra opptak og nedbetaling av obligasjonsgjeld og markedsinnlån.

NOTE 1 – RISIKOSTYRING

Sparebanken DIN sitt rammeverk for risikostyring og kontroll definerer risikovilje og prinsipper for styring av risiko og kapital som bygger på Basel II regelverket. Banken er pålagt risikogjennomgang i henhold til kapitalkravsforskriften og internkontrollforskriften. Bankens resultatmål er en konkurransedyktig egenkapitalavkastning og resultatvekst. Risikostyringen skal bidra til at dette målet oppnås, både ved at forretningsmessige muligheter utnyttes, og at potensielt negative resultatutslag begrenses.

Det er utviklet rutiner og instruksjoner i forbindelse med risikogjennomgangen som skal sikre at risikofaktorene håndteres på en tilfredsstillende måte. Det overvåkes periodisk at risikohåndteringen etterleves og fungerer som forutsatt.

Banken er eksponert for følgende risikoer; kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko, i tillegg til bankens overordnede forretningsrisiko (herunder strategisk- og omdømmerisiko). Risiko vurderes etter en skala med fire nivåer: lav, middels, høy og ikke klassifisert risiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at kunder/motparter ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kredittrisiko vedrører alle fordringer på kunder/motparter, utlån, kreditter, garantier, uoppgjorte handler, ubenyttede kreditter, samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater. Kredittrisiko avhenger av blant annet fordringens størrelse, tid for forfall, sannsynlighet for mislighold og eventuelle sikkerhetens verdi. Kredittap kan også oppstå som følge av operasjonelle feil. Kredittrisiko er bankens vesentligste risiko og består hovedsakelig av utlån.

Som sikkerhet for bankens utlånsportefølje benyttes i hovedsak:

- pant i fast eiendom
- pant i bankinnskudd
- pant i aksjer
- pant i registrerbart løsøre, landbruksløsøre og driftstilbehør
- pant i fordringer og varelager
- kausjonister

Generelt kreves sikkerhet for alle typer lån, med unntak av lønnskotokreditt.

Risikovurdering

Banken foretar risikoklassifisering av alle engasjementer som en integrert del av bankens kredittvurdering og saksgangsprosess. Banken har definert 5 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer gammel lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer gammel høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

Notebeskrivelse RKL

Banken har interne modeller for risikoklassifisering som beregner kundenes sannsynlighet for mislighold (probabilitet of default, PD) de kommende 12 måneder.

Alle kunder med kreditteksponering risikoklassifiseres. Risikoklassen oppdateres månedlig med interne og eksterne data for bedriftskunder. For privatkunder oppdateres risikoklassen manuelt med eksterne data. Risikoklassifiseringen benyttes i banken til beslutningsstøtte på enkeltkunder og til overvåkning og rapportering på porteføljenivå.

Årsmelding 2018

Banken deler inn engasjementene i ti risikoklasser med bakgrunn i kundens PD. I tillegg har banken risikoklasser for misligholdt og tapsutsatte engasjementer.

Tabellen under viser intervaller for de ulike risikoklassene:

Risikoklasse	PD nedre grense	PD øvre grense
1	0,00 %	0,10 %
2	0,10 %	0,25 %
3	0,25 %	0,50 %
4	0,50 %	0,75 %
5	0,75 %	1,25 %
6	1,25 %	2,00 %
7	2,00 %	3,00 %
8	3,00 %	5,00 %
9	5,00 %	8,00 %
10	8,00 %	100,00 %
11		Mislighold
12		Tapsutsatt

Personmarkedet

Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle kunder med kredittengasjement eller overtrekk i banken. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Modellen beregner sannsynlighet for at kunden går i mislighold i løpet av kommende 12 måneder.

Generisk modell: Den generiske modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Modellen er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske personkunder. Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning i en periode på ett år fra forespørselstidspunktet. Den generiske modellen for personmarked består av 5 ulike delmodeller, hvor 4 modeller er fordelt på kundenes alder, i tillegg til en modell på kunder som allerede er i mislighold.

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende.

Bedriftsmarked

Atferdsmodellen er utviklet spesielt for Eikabankene. Grunnlaget for modellen er alle bedriftskunder med kredittengasjement eller overtrekk i Eikabankene. Det er benyttet tre år med kundedata i modelleringsarbeidet. Denne modellen er felles for alle bedriftskunder. Modellen tar for seg blant annet mislighold i løpet av ett år fra forespørselstidspunkt.

Generisk modell: Den eksterne modellen er AAA Soliditets generiske scorekort. Det er utviklet på grunnlag av kredittaktive norske foretakskunder. Selve modellen er delt i tre underliggende modeller:

- Selskap med ubegrenset personlig ansvar (ANS, DA osv.)
- Selskap med begrenset personlig ansvar (AS osv.)
- Eiendomsselskap

Dette scorekortet beregner sannsynlighet for at en kunde pådrar seg ny betalingsanmerkning eller går konkurs i en periode på ett år fra forespørselstidspunktet.

Årsmelding 2018

Makromodell: Modellens primære hensikt er å justere forventet nivå for mislighold for det kommende året basert på de forhold som ikke forklares direkte gjennom kjennetegn ved kunden. Dette kan være forhold som økt mislighold ut fra forventet renteøkning, arbeidsledighet og lignende. Kredittrisiko styres gjennom bankens kredittstrategi. Det er utarbeidede kredittåndbøker med policyer og rutiner samt administrativ fullmaksstruktur for styring av kredittrisiko, herunder klargjøring av krav til dokumentasjon og betjeningsevne for kunder som innvilges kreditt, samt krav til sikkerhet i engasjementene. Risiko i porteføljen blir kontinuerlig overvåket for å avdekke sannsynlighet for mislighold og for å kalkulere tap dersom mislighold inntreffer.

Bankens kredittrisiko består hovedsakelig av enkeltrisikoen mot privat- og bedriftskundemarkedet. Etablert risikohåndtering skal sikre at kredittrisiko er i samsvar med bankens risikovilje. Det kan forventes at en eventuell nedgang i den norske økonomien i 2019 vil kunne forringe kvaliteten på utlånsporteføljen, og særlig innenfor næringslivskreditter. Modellen for gruppenedskrivning bygger på bransjeinndeling av kundene, offentlige tilgjengelige konkurssannsynligheter og forventet restverdi på objektene.

Konsentrasjonsrisiko

Eksponeringen er godt spredt geografisk, hensyn tatt til bankens markedsandel. For å sikre diversifisering er det gitt rammer for eksponering i bransjer, fylker og per kunde.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap og gevinst forårsaket av endringer i markedsparametere som rente, valutakurser, aksje- eller råvarepriser. Markedsrisiko som banken står overfor er hovedsakelig renterisiko og inkluderer potensielle svingninger i verdien av fastrenteinstrumenter eller finansielle instrumenter knyttet til en markedsbenchmark (NIBOR flytende pengemarkedsrente) som følge av endringer i markedsrenter, og i fremtidige kontantstrømmer for finansielle instrumenter til flytende rente. Priserisiko kommer av endringer i markedspriser, enten forårsaket av spesifikke faktorer knyttet til et individuelt finansielt instrument eller utsteder, eller faktorer som påvirker alle instrumenter handlet i et marked. Dette kan for eksempel omhandle endringer i priser eller volatilitet på aksjer, aksjeindekser eller råvarer. Rentepapirer, aksjederivater og råvarederivater er eksponert for denne risikoen.

Det vesentligste av markedsrisiko relaterer seg til verdipapirmarkedet representert ved egne verdipapirbeholdninger. Hovedtyngden av bankens portefølje er plassert i likvide obligasjoner med begrenset risiko for store fall i markedsverdi. Obligasjonsporteføljen er forvaltet av Eika Kapitalforvaltning AS som har spesialkompetanse innen området. Forvaltningen er underlagt rapporterings- og posisjonsrammer fastlagt av styret i banken. Rammene skal begrense risikoen, og disse rammene gjennomgås minst én gang i året.

Bankens samlede markedsrisiko vurderes basert på stressscenarier utarbeidet i tråd med anbefalinger fra Finanstilsynet og Baselkomiteen. Banken benytter følgende sikringsinstrumenter: Rentebytteavtaler (renteswapper) – avtaler om å bytte rentebetingelser, for et bestemt nominelt beløp over et bestemt antall perioder.

Formålet med bruk av rente- og valutainstrumenter er å sikre fremtidige rentevilkår eller motvirke effekten av kurssvingninger. Aksjer i tilknyttede selskaper, konsernselskaper og strategiske plasseringer er ikke en del av priserisikoen på aksjer, men inngår i strategisk risiko og eierrisiko. Banken har ingen vesentlig valutaeksponering per 31. desember 2018.

Banken er også eksponert for renterisiko knyttet til tap av rentenetto. Ulik rentebinding og referanserenter på utlån og innlån gir utslag på rentenetto i banken. Renterisiko reduseres ved at innlån og utlån i høy grad tilpasses samme rentebetingelser.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke klarer å innfri sine forpliktelser ved forfall uten at det oppstår store kostnader i form av dyr refinansiering eller behov for realisering av eiendeler. Bankens eksponering for likviditetsrisiko er hovedsakelig knyttet til finansiering i kapitalmarkedet og tap av innskudd.

Styring av likviditetsrisiko skjer gjennom fastsettelse av rammer for finansieringsstruktur, krav til spredning på instrumenter, markeder og løpetider, samt etablering av beredskapsfasiliteter. Likviditetssituasjonen betraktes som god.

Operasjonell risiko

Bankens operasjonelle risiko er risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser, samt juridisk risiko. Denne type risiko og tapskilder ligger i den løpende driften av banken. Banken har utarbeidet policyer, rutinebeskrivelser, fullmaktstrukturer mv, og dette, sammen med veldefinerte og klare ansvarsforhold, er tiltak som reduserer den operasjonelle risikoen. Det er videre tegnet hensiktsmessige forsikringsordninger, samt utarbeidet relevante beredskapsplaner for å håndtere krisesituasjoner.

Strategisk risiko

Risiko for at banken ikke skal "overleve". Den fundamentale risiko for styret og toppledelsen. Risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres på grunn av faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjonen, bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Omdømmerisiko

Risiko for at banken påføres tap eller kostnader som følge av at bankens omdømme svekkes ved manglende kontrollrutiner. Bankens risikovurdering er i 2018 foretatt etter samme opplegg som foregående år. Det er så foretatt en systematisk gjennomgang av alle tiltak som banken har ivaretatt for å redusere risiko. Den relative risiko er også vurdert mot de interne rutiner og instruksjoner og det rammeverk som er etablert i bankens systemer.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko er risiko for uventede inntektssvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Banken har ikke inngått kontrakter i 2018 som ikke er opplyst i regnskapet.

Årsmelding 2018

NOTE 2 – KREDITTRISIKO

MAKS KREDITTEKSPONERING – POTENSIELL EKSPONERING PÅ UTLÅN

2018	Ubenyttede		Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kredittesp.
	Brutto utlån	kreditter			
Lønnstakere o.l.	3.351.511	149.696	14.136	3.725	3.511.617
Utlandet			-		-
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	108.739	10.329	426		119.494
Industriproduksjon	106.177	21.568	7.259		135.004
Bygg og anlegg	129.591	14.447	43.234	700	186.571
Varehandel, hotell/restaurant	67.863	14.482	8.664	200	90.809
Transport, lagring	45.089	2.553	4.457		52.098
Finans, eiendom, tjenester	409.101	6.128	4.532		419.761
Sosial og privat tjenesteyting	114.713	12.397	617	3.270	124.456
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	4.332.784	231.598	83.323	7.895	4.639.810
2017					
	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.	Maks kredittesp.
Lønnstakere o.l.	3.324.951	155.499	47.609	1.770	3.526.289
Utlandet					-
Næringssektor fordelt:					
Jordbruk, skogbruk, fiske	111.902	10.702	426	1.000	122.030
Industriproduksjon	109.753	19.712	4.290	900	132.856
Bygg og anlegg	129.300	17.252	40.991		187.543
Varehandel, hotell/restaurant	67.336	16.383	5.340	250	88.809
Transport, lagring	33.971	2.113	4.439		40.523
Finans, eiendom, tjenester	390.305	8.135	7.727	3.700	402.467
Sosial og privat tjenesteyting	112.936	21.578	2.410	3.270	133.654
Offentlig forvaltning	-	-	-		-
Sum	4.280.454	251.374	113.232	10.890	4.634.171

Banken har definert 10 risikoklasser, klasse 1-3 som tilsvarer lav risiko, klasse 4-7 som tilsvarer middels risiko, klasse 8-10 som tilsvarer høy risiko. I tillegg klasse 11 som gjelder de misligholdte og klasse 12 som er de tapsutsatte engasjement.

RISIKOKLASSIFISERING

Personmarkedet 2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.720.752	148.683	1.554	
Middels risiko, klasse 4-7	434.171	1.013	168	
Høy risiko, klasse 8-10	188.925			
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	4.992			3.725
Ikke klassifisert	2.671		12.414	
Totalt	3.351.511	149.696	14.136	3.725

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	2.780.037	151.791	47.573	
Middels risiko, klasse 4-7	376.196	3.972	36	
Høy risiko, klasse 8-10	151.882	482		
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	13.178	1		1.770
Ikke klassifisert	3.658			
Totalt	3.324.951	156.246	47.609	1.770

Årsmelding 2018

RISIKOKLASSIFISERING

Bedriftsmarkedet 2018

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	341.797	24.497	11.935	
Middels risiko, klasse 4-7	519.957	47.247	52.020	
Høy risiko, klasse 8-10	106.144	9.808	4.972	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	13.370		260	4.170
Ikke klassifisert	4	350		
Totalt	981.272	81.902	69.187	4.170

2017

	Brutto utlån	Ubenyttede kreditter	Garantier	Ind. nedskriv.
Lav risiko, klasse 1-3	333.754	22.781	23.537	
Middels risiko, klasse 4-7	489.246	39.888	34.418	
Høy risiko, klasse 8-10	115.998	32.961	6.517	
Misligholdt eller tapsutsatt, klasse 11-12	16.498	114	1.151	9.120
Ikke klassifisert	5			
Totalt	955.502	95.744	65.623	9.120

UTLÅN

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Jordbruk, skogbruk, fiske	108.739	2,5 %	111.902	2,6 %
Industriproduksjon	106.177	2,5 %	109.753	2,6 %
Bygg og anlegg	129.591	3,0 %	129.300	3,0 %
Varehandel, hotell/restaurant	67.863	1,6 %	67.336	1,6 %
Transport, lagring	45.089	1,0 %	33.971	0,8 %
Finans, eiendom, tjenester	409.101	9,5 %	390.305	9,2 %
Sosial og privat tjenesteyting	114.713	2,7 %	112.936	2,7 %
Offentlig forvaltning	-	0,0 %	-	0,0 %
Sum næring	981.273	22,8 %	955.504	22,5 %
Personkunder	3.351.511	78,0 %	3.324.951	78,4 %
Brutto utlån	4.332.784		4.280.454	
Individuelle nedskrivninger	-7.895	-0,2 %	-10.890	-0,3 %
Gruppenedskrivninger	-27.400	-0,6 %	-27.400	-0,6 %
Netto utlån til kunder	4.297.489	100,0 %	4.242.164	100,0 %
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	1.166.425		789.536	
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	5.463.914		5.031.700	

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Utlån fordelt geografisk				
Bø	1.087.668	25,1 %	1.082.111	25,3 %
Sauherad	293.017	6,8 %	257.490	6,0 %
Seljord	795.529	18,4 %	807.649	18,9 %
Kviteseid	241.635	5,6 %	226.123	5,3 %
Tokke/Vinje	560.584	12,9 %	511.397	11,9 %
Skien	225.254	5,2 %	223.762	5,2 %
Resten av Telemark	419.421	9,7 %	404.606	9,5 %
Oslo	243.003	5,6 %	295.435	6,9 %
Øvrige	466.672	10,8 %	471.881	11,0 %
Brutto utlån	4.332.784	100,0 %	4.280.454	100,0 %

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2018	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet-
							stilleiser for forfalte lån
Personmarked	110.102	12.418	479	764	3.218	126.981	-
Bedriftsmarked	807	2.046	-	888	142	3.883	-
Sum	110.909	14.464	479	1.652	3.360	130.864	-

Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån 31.12.

2017	0 - 30 dg	31 - 90 dg	91 - 180 dg	180 - 360 dg	Over 360 dg	Sum forfalte utlån	Sikkerhet-
							stilleiser for forfalte lån
Personmarked	62.589	443	4.878	2.891	2.462	73.263	-
Bedriftsmarked	398	1.094	1.322	138		2.952	-
Sum	62.987	1.537	6.200	3.029	2.462	76.215	-

Årsmelding 2018

Vurdering av utlån

Bankens utlån er vurdert til virkelig verdi på utbetalingstidspunktet.

Behandling av engasjementer som ikke er misligholdt

Banken foretar kvartalsvise vurderinger av utlåns- og garantiporteføljen for både nærings- og personkunder.

Behandling av misligholdte engasjementer

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 1 dag etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket som avtalt.

Behandling av konstaterte tap

Ved mislighold over 1 dag, inntrådt konkurs, avvikling eller akkord, blir engasjementet vurdert med hensyn til sikkerhet og betalingsevne for å få oversikt over bankens risiko for tap.

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer

Reversering av tidligere tapsavsatte engasjementer skal skje i den utstrekning tapet er redusert og objektivt kan knyttes til en hendelse inntruffet etter nedskrivningstidspunktet.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Nedskrivning på grupper av utlån vil si nedskrivning uten at det enkelte tapsengasjement er identifisert.

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige.

Rapportering av misligholdte låneengasjement

Rapportering av misligholdte lån skal ifølge myndighetenes krav rapporteres slik: Hvis kunden har ett eller flere misligholdte lån eller overtrekk på innskuddskonto, rapporteres kundens hele låneengasjement.

MISLIGHOLD

Misligholdte lån	2018	2017	2016
Misligholdte lån i alt	13.241	18.948	37.264
Individuelle nedskrivninger	-4.375	-2.280	-6.690
Netto misligholdte lån i alt	8.866	16.668	30.574

Fordeling av misligholdte lån	2018	2017	2016
Personmarked	11.318	15.036	31.255
Næringssektor fordelt:			
Jordbruk, skogbruk, fiske			1.452
Industriproduksjon			1.870
Bygg og anlegg	1.035	1.740	
Varehandel, hotell/restaurant	400	301	434
Transport, lagring			
Finans, eiendom, tjenester	432	1.871	
Sosial og privat tjenesteyting	56		2.253
Offentlig forvaltning			
Misligholdte lån i alt	13.241	18.948	37.264

Tapsutsatte lån	2018	2017	2016
Øvrige tapsutsatte lån i alt	4.923	13.562	19.409
Individuelle nedskrivninger	-3.520	-8.560	-11.605
Netto øvrige tapsutsatte lån i alt	1.403	5.002	7.804

Årsmelding 2018

Fordeling av øvrige tapsutsatte lån	2018	2017
Personmarked	476	652
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske		
Industriproduksjon		
Bygg og anlegg		
Varehandel, hotell/restaurant		
Transport, lagring		
Finans, eiendom, tjenester		7.890
Sosial og privat tjenesteyting	4.447	5.220
Offentlig forvaltning		
Tapsutsatte lån i alt	4.923	13.562
Individuelle nedskrivninger på utlån	2018	2017
Individuelle nedskrivninger 01.01.	10.890	18.440
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-3.700	-6.500
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	1.300	600
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	405	750
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-1.000	-2.400
Individuelle nedskrivninger 31.12.	7.895	10.890
Ind.nedskrivninger på utlån – fordelt på person/nærings	2018	2017
Personmarked	3.725	1.770
Næringssektor fordelt:		
Jordbruk, skogbruk, fiske		1.000
Industriproduksjon		900
Bygg og anlegg	500	
Varehandel, hotell/restaurant	100	250
Transport, lagring		
Finans, eiendom, tjenester	300	3.700
Sosial og privat tjenesteyting	3.270	3.270
Offentlig forvaltning		
Individuelle nedskrivninger på utlån i alt	7.895	10.890
Nedskrivninger på grupper av utlån	2018	2017
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	27.400	20.400
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån		7.000
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	27.400	27.400
Tapskostnader utlån/garantier	2018	2017
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-2.995	-7.450
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	200	-100
Periodens endring i gruppeavsetninger		7.000
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	3.997	6.333
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger	452	
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-124	16
Periodens tapskostnader	1.530	5.104

Metoder for å fastsette virkelig verdi på utlån

Utlån er vurdert til amortisert kost. Bankens utlån kan hovedsakelig ikke omsettes i et aktivt marked. Bankens risikopåslag på utlånene endres kun ved større endringer i markedsf forholdene. Slike utlån anses i hovedsak å ha flytende rentebetingelser. Bankens kreditt-påslag for disse utlån er ikke endret ved årets slutt. Samme margin ville bli lagt til grunn for nye utlån på balansedagen. Balanseført verdi av lån med flytende rentebetingelser ansees derfor som beste estimat på virkelig verdi. Beregning av virkelig verdi for utlån med fast rente, er foretatt for sammenligningsformål gjennom bruk av verdsettelsesteknikker der forventede fremtidige kontantstrømmer neddiskonteres til nåverdier. Forskjellen mellom bokført verdi og beregnet virkelig verdi er vurdert som uvesentlig, og utlån med fast rente er derfor balanseført til amortisert kost.

Resultatførte renter på lån som er nedskrevet. Renter på lån som er nedskrevet er for 2018 resultatført med 0,8 mill. kroner.

Årsmelding 2018

NOTE 3 – KAPITALDEKNING

	2018	2017
Innbetalt aksjekapital/egenkapital/beviskapital	224.147	224.147
Overkursfond	-	-
Sparebankens fond	168.621	152.007
Gavefond	-	-
Utjevningsfond	113.648	82.864
Sum egenkapital	506.416	459.018
Fradrag for overfinansiert pensjonsforpliktelse	-810	-650
Fradrag for immaterielle eiendeler		
Utsatt skatt	203	163
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	-28.970	-11.458
Sum ren kjernekapital	476.839	447.073
Fondsobligasjoner	35.000	35.000
Fradrag for overgangsregler for fondsobligasjoner		
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		-1.432
Sum kjernekapital	511.839	480.640
Ansvarlig lånekapital	40.000	40.000
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.		-1.432
Sum tilleggskapital	40.000	38.568
Netto ansvarlig kapital	551.839	519.208
	2018	2017
Eksponeeringskategori (beregningsgrunnlag etter risikovekt)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	19.600	27.669
Offentlig eide foretak	-	-
Institusjoner	18.265	25.987
Foretak	293.903	346.518
Massemarked	-	-
Pantsikkerhet eiendom	1.790.129	1.671.962
Forfalte engasjementer	9.397	18.957
Høyrisiko-engasjementer	716	626
Obligasjoner med fortrinnsrett	20.901	12.070
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	29.986	27.194
Andeler i verdipapirfond	-	-
Egenkapitalposisjoner	116.115	96.752
Øvrige engasjementer	213.214	239.201
CVA-tillegg	-	-
Ansvarlig kapital i andre finansinst.	-28.970	-14.323
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	2.483.256	2.452.613
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	206.479	198.128
Sum beregningsgrunnlag	2.689.735	2.650.742
Ren kjernekapitaldekning i %	17,73 %	16,87 %
Kjernekapitaldekning	19,03 %	18,13 %
Kapitaldekning i %	20,52 %	19,59 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	9,78 %	9,42 %
Bufferkrav		
Bevaringsbuffer (2,50 %)	67.243	66.269
Motsyklisk buffer (2,00 %)	53.795	53.015
Systemrisikobuffer (3,00 %)	80.692	79.522
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	201.730	198.806
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	121.038	119.283
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	154.070	128.984

Årsmelding 2018

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 2,12 % i Eika Gruppen AS og på 1,02 % i Eika Boligkreditt AS.

	2018
Ren kjernekapital	509.593
Kjernekapital	553.916
Ansvarlig kapital	603.462
Beregningsgrunnlag	3.109.256
Konsolidert Ren kjernekapitaldekning	16,39 %
Konsolidert Kjernekapitaldekning	17,82 %
Konsolidert Kapitaldekning	19,41 %
Konsolidert Uvektet kjernekapitalandel	8,58 %

NOTE 4 – LIKVIDITETSRISIKO

Restnedbetalingstid på eiendels- og gjeldsposter EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Kont./fordr. sentralbanker	-	-	-	-	-	76.604	76.604
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	5.250	-	150.041	155.291
Utlån til kunder	24.703	45.660	318.832	727.342	3.208.352	-27.400	4.297.489
Obligasjoner/sertifik.	9.000	30.818	65.173	336.733	-	-	441.723
Aksjer	-	-	-	-	-	92.328	92.328
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	58.041	58.041
Sum eiendeler	33.703	76.478	384.005	1.069.325	3.208.352	349.614	5.121.476

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.løpetid	Sum
Gjeld til kredittinst.	-	-	100.000	75.000	-	105	175.105
Innskudd fra kunder	-	964.415	-	-	-	2.815.645	3.780.060
Obligasjonsgjeld	-	-	100.000	450.000	-	-	550.000
Fondsobligasjoner	-	-	-	35.000	-	-	35.000
Ansvarlig lån	-	-	-	40.000	-	-	40.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	34.895	34.895
Egenkapital	-	-	-	-	-	506.416	506.416
Sum gjeld og egenkapital	-	964.415	200.000	600.000	-	3.357.061	5.121.476

Restløpetid for hovedpostene i balansen

Størsteparten av bankens innskudd kan i praksis disponeres på kort varsel. Derimot vil bankens lånekunder ønske langsiktig finansiering og kredittrammer.

I tabellen nedenfor er kasse-/driftskreditt tatt med under kolonne 3-12 mnd.

Banken har i praksis ansvaret for en betydelig likviditetsrisiko og forsøker bevisst å redusere likviditetsrisikoen på kort og lang sikt.

Etablerte ordninger med lån i Norges Bank, trekkrettigheter, obligasjons- og sertifikatlån i finansmarkedet er nødvendige kapitalkilder for å fylle likviditetsgapet mellom utlån og normale kundeinnskudd. Det er også avtalt lån via store norske kredittinstitusjoner.

Banken vil benytte muligheten til å skaffe langsiktig kapital via obligasjonslån og /eller finansinstitusjoner, eller overføre deler av utlånsporteføljen til Eika Boligkreditt AS.

Banken har trekkrettigheter på 160 millioner i DNB pr 31.12.2018.

Årsmelding 2018

NOTE 5 – RENTERISIKO

Renteendringstidspunkt for eiendels- og gjeldsposter

EIENDELER

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Kont./for.dr.sentralbanker	-	-	-	-	-	76.604	76.604
Utl./for.dr. til kredittinst.	3.000	2.250	-	-	-	150.041	155.291
Utlån til kunder	-	-	-	5.452	-	4.292.037	4.297.489
Obligasjoner/sertifik.	164.037	277.686	-	-	-	-	441.723
Aksjer	-	-	-	-	-	92.328	92.328
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	58.041	58.041
Sum eiendeler	167.037	279.936	-	5.452	-	4.669.051	5.121.476

GJELD OG EGENKAPITAL

	< 1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	U.binding	Sum
Gjeld til kredittinst.	100.000	75.000	-	-	-	105	175.105
Innskudd fra kunder	-	964.415	-	-	-	2.815.645	3.780.060
Obligasjonsgjeld	100.000	450.000	-	-	-	-	550.000
Fondsobligasjoner	-	35.000	-	-	-	-	35.000
Ansvarlig lån	-	40.000	-	-	-	-	40.000
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	34.895	34.895
Egenkapital	-	-	-	-	-	506.416	506.416
Sum gjeld og egenkapital	200.000	1.564.415	-	-	-	3.357.061	5.121.476

Ved endring i markedsrentene kan ikke banken foreta renteendringer for alle balanseposter samtidig dersom disse har ulik bindingstid. En endring av markedsrentene vil derfor bety økning eller reduksjon av netto renteinntekter i resultatregnskapet. Renterisikoen omfattes også av den direkte effekt en renteendring vil ha på balanseposter med og uten rentebinding.

Banken har lav renterisiko på sine utlån, da mer enn 99 % av låneene i egne bøker hadde flytende rente ved årets utgang. Banken hadde ingen fastrenteinnskudd ved utgangen av året. Netto renterisiko knyttet til utlånsvirksomheten er lav. Bankens renterisiko vurderes samlet som lav, og er godt innenfor fastsatte rammer.

NOTE 6 – MARKEDSRISIKO

Banken har ingen derivater pr. 31.12.2018.

Beløp på kontrakt tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalen, og som er grunnlag for beregning av rente og avkastning. Rentebytteavtalene medfører en avtale om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode. Det foreligger ingen avtaler om motregning av rentebytteavtaler.

Årsmelding 2018

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER		Nominell verdi	Anskaffelses kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Utstedt av det offentlige					
Stater					
	Børsnoterte				
	Ikke børsnoterte	45.000	45.000	45.000	45.191
Lokale og regionale myndigheter					
	Børsnoterte	88.800	88.981	88.808	88.811
	Ikke børsnoterte	9.000	9.000	9.000	9.000
Sum utstedt av det offentlige		142.800	142.981	142.807	143.002
Utstedt av andre					
Institusjoner					
	Børsnoterte	-	-	-	-
	Ikke børsnoterte	90.000	90.402	90.221	90.305
Offentlig eide foretak					
	Børsnoterte	-	-	-	-
	Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Foretak					
	Børsnoterte	-	-	-	-
	Ikke børsnoterte	-	-	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett					
	Børsnoterte	107.000	107.660	107.460	107.727
	Ikke børsnoterte	101.000	101.410	101.236	101.409
Sum utstedt av andre		298.000	299.472	298.916	299.441
Sum sertifikater og obligasjoner		440.800	442.453	441.723	442.443

Omløp	Org.nr	Navn	Antall aksjer	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Børsnotert						
	910.747.711	Orkla ASA	1.000	216	204	204
	937.888.937	Sparebanken Øst	3.000	660	167	167
Sum børsnotert			4.000	876	371	371
Ikke børsnotert						
	200.340.310	RomReal Inv EUR	71.400	35	35	36
	814.632.342	Klepp Sparebank	500	55	55	70
Sum ikke børsnotert			71.900	90	90	105
Sum omløpsaksjer			75.900	966	461	476

Årsmelding 2018

Anlegg		Antall aksjer	Anskaffelses-kost	Bokført verdi	Markeds-verdi
Børsnotert					
Sum børsnoterte		-	-	-	-
Ikke børsnotert					
885.621.252	Eika BoligKreditt AS	11.183.213	46.945	46.944	46.969
916.148.690	Spama AS	310	31	31	-
937.894.805	Kvinesdal Sparebank	13.495	1.350	1.228	-
937.891.334	Sparebank 1 Telemark	877	100	100	103
979.319.568	Eika Gruppen	513.464	18.027	18.027	74.452
979.391.285	Eiendomskreditt AS	4.617	484	484	-
	SDC AF 1993 H. A	3.510	1.596	1.596	1.795
990.029.032	North Bridge Property AS	10.765	660	51	-
992.073.861	North Bridge Nordic Property II	10.765	550	54	-
880.520.962	Lifjell Vinterland AS	70	10	10	70
984.365.772	Norsk Bane AS	75	87	87	91
924.099.658	Telemark Bilruter AS	1.401	4.101	4.101	-
912.293.165	BTV-INVEST	400	480	338	-
992.785.314	Telespinn AS	15	15	15	15
929.212.207	Vest Telemark Næringsbygg AS	185	120	120	120
918.272.488	Eika Feeder AS	320	337	337	-
	Vipps AS	1.889	5.668	5.668	7.476
Sum ikke børsnoterte		11.745.371	80.560	79.191	131.091
Sum omløps- og ikke børsnoterte anleggsaksjer		11.821.271	81.525	79.652	131.567
Aksjer i datterselskap og tilknyttet selskap					
980.112.470	Bøgata AS	10.050	10.266	10.266	-
990.269.637	Aktiv Eiendomsmegling AS	90	410	410	327
897.199.092	Århus Næringspark AS	2.500	1.000	1.000	3
7.000.059.859	Seljord Næringshage Eiendom AS	200	1.000	1.000	1.000
Sum anleggsaksjer		12.840	12.676	12.676	1.330
Sum verdipapirer med variabel avkastning		11.839.643	94.316	92.328	133.036

Endringer i 2018

	Anleggsaksjer
Inngående balanse	72.434
Tilgang 2018	19.778
Avgang 2018	-354
Gevinst/tap ved salg	10
Nedskrivning	-
Utgående balanse	91.868

Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer

	2018	2017
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner	17	286
Kurstap ved omsetning av obligasjoner	-776	-139
Kursregulering obligasjoner	-215	94
Netto gevinst/-tap obligasjoner	-974	240
Kursgevinst ved oms. av aksjer og andeler		48
Kurstap ved oms. av aksjer og andeler		
Kursregulering aksjer og andeler	-11	10
Netto gevinst/-tap aksjer og andeler	-11	58
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	598	613
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	-387	911

Gevinst/tap og nedskrivning på verdipapirer klassifisert som anleggsmidler

	2018	2017
Nedskrivning/reversering av nedskrivning	-	60
Tap ved omsetning av aksjer	-	-
Gevinst ved tildeling av aksjer - VN Norge AS	-	-
Gevinst ved tildeling av aksjer og fusjon - VBB AS	3.253	-
Gevinst ved omsetning av aksjer - andre	10	-213
Netto gevinst/tap på aksjer klassifisert som anleggsmidler	3.264	-154

Årsmelding 2018

Aksjene handles ikke aktivt i markedet. Banken har allikevel vurdert at verdiene kan forsvares. Verdipapirbeholdningen spesifiseres og verdivurderes ved utløpet av hver regnskapsperiode (månedlig). Omløpsporteføljen (herunder handelsportefølje og ikke handelsportefølje) og anleggspportefølje verdivurderes etter forskjellige regler og hver for seg.

Obligasjoner og sertifikater

Banken har obligasjoner definert som andre omløpsmidler.

Aksjer og grunnfondsbevis

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- eller anleggsmidler. Disse vurderes til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Investeringer i datterselskap

Investeringer i datterselskap vurderes etter kostmetoden. Kostmetoden medfører at aksjen balanseføres til kostpris.

Børsnoterte obligasjoner og sertifikater inkluderer ikke verdipapirer notert på ABM.

NOTE 7 – RENTER OG LIGNENDE KOSTNADER PÅ ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

	2018	2017
Ansvarlig lånekapital	1347	162
Fondsobligasjoner	2.027	2.513
Sum renter ol. kostnader på ansvarlig lånekapital	3.374	2.675

NOTE 8 – ANDRE RENTEKOSTNADER

	2018	2017
Avgift til Sikringsfondet	2.518	2.238
Andre rentekostnader	10	0
Sum andre rentekostnader	2.528	2.238

Sparebankloven pålegger alle sparebanker å være medlem av Bankenes sikringsfond. Fondets formål er å sikre at norske banker til enhver tid kan oppfylle sine forpliktelser. Bankenes sikringsfond plikter å dekke tap inntil 2 mill. kr som en innskyter har i en bank som er medlem av Bankenes sikringsfond. Bankene har ikke stillet garanti overfor Bankenes sikringsfondet i 2017 og 2018. Det er blitt betalt avgift i 2018. Det skal og betales avgift for 2019.

NOTE 9 – PROVISJONSINNTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

Provisjonsinntekter	2018	2017
Garantiprovisjon	1.215	1.021
Formidlingsprovisjon	31	32
Betalingsformidling	9.001	8.979
Verdipapirforvaltning og -omsetning	1.529	2.030
Provisjon Eika Boligkreditt	5.943	4.079
Provisjon ved salg av forsikringstjenester	5.836	5.052
Andre provisjons- og gebyrinntekter	2.139	2.187
Sum provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester	25.694	23.380
Provisjonskostnader	2018	2017
Transaksjonsavgifter og lignende	4.188	4.095
Betalingsformidling, interbankgebyrer	154	22
Andre provisjonskostnader	252	233
Sum provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester	4.594	4.350

Årsmelding 2018

NOTE 10 – PENSJON

	2018	2017
Spesifikasjon av netto pensjonskostnad i resultatregnskapet		
Pensjonskostnad ytelsesbaserte ordninger	260	290
Innskuddsbasert ordning	1.687	1.687
Andre pensjonskostnader	499	499
- herav AFP	311	311
Sum pensjonskostnader	2.757	2.787
Beløp direkte mot egenkapital i perioden		
Årets oppståtte stimatavvik tap (gevinst) på forpliktelser	103	-245
Årets oppståtte estimatavvik tap (gevinst) på pensjonsmidler	42	46
Estimatavvik tap (gevinst) i perioden ført mot egenkapitalen	145	-199
Netto beløp i regnskapsført i balansen		
Brutto pensjonsforpliktelser inkl. arb giveravgift og finansskatt	-11.624	-11.960
Pensjonsmidler	12.071	12.051
Netto pensjonsmidler ved periodens slutt	447	91
herav:		
Overfinansierte ordninger (eiendel)	810	650
Underfinansierte ordninger (gjeld)	-363	-559

Banken utviklet i 2014 den ytelsesbaserte ordningen for sine ansatte med unntak for de som var helt eller delvis uføre/syke på overgangstidspunktet. Alle aktive ansatte har derfor nå innskuddsbasert ordning med 7 prosent av lønn opptil 7,1G og 25,1 prosent for andel lønn som overstiger 7,1G. Innskuddsordningen inneholder også uførepensjon og tilfredsstiller lovens krav til obligatorisk tjenestepensjon. Kostnaden ved innskuddsbasert ordning tilsvarende løpende premie.

Banken og bankens ansatte er tilknyttet Fellesordningen for AFP, som gir de ansatte et livsvarig tillegg til fremtidig alderspensjon avhengig av samlet opptjening i Folketrygden. Denne AFP ordningen anses i prinsippet som en ytelsesbasert flerforetaksordning. På grunn av manglende opplysninger fra administrator av flerforetaksordningen om bankens andel av totalforpliktelsen, behandles ordningen som en innskuddsbasert ordning med løpende kostnadsføring av betalt premie.

For gjenværende ytelsesbaserte pensjonsordninger skjer regnskapsføringen i tråd med IAS 19. Dette innebærer at oppståtte estimatavvik ved endringer i forutsetninger, endringer i populasjonsmessige forhold eller lignende føres direkte mot egenkapitalen, og ikke mot pensjonskostnader i bankens resultat. Beregning av pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader utføres av uavhengig aktuar.

NOTE 11 – LØNNS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

	2018	2017
Lønn til ansatte	21.822	23.020
Honorar til styre og tillitsmenn	604	547
Pensjoner	3.115	2.476
Arbeidsgiveravgift	4.817	4.774
Kurs, velferd, øvrige personalutgifter	422	527
EDB-kostnader	16.566	17.244
Markedsføring	857	1.365
Reiser, opplæring etc	511	547
Rekvisita	127	230
Honorarer eksterne tjenester	807	325
Telefon, porto	972	1.130
Sum Lønn og generelle administrasjonskostnader	50.621	52.186
Antall ansatte pr 31.12.	41,0	41,0
Antall årsverk pr 31.12.	37,2	38,4

Årsmelding 2018

NOTE 12 – LÅN OG YTELSE

	Lønn og honorarer	Pensjons-ordning	Annen godtgjørelse	Sum	Lån
Ledende ansatte					
Adm. banksjef Ben Roger Elvenes	1.466.996	692.828	344.334	2.504.158	2.478.000
Ledergruppa (Halgeir Kaasa, Thomas Loftsgarden, Sveinung Soterud)	2.516.208	245.367	145.992	2.907.567	7.161.000
Sum ledende ansatte	3.983.204	938.195	490.326	5.411.725	9.639.000
Styre					
Leder, Harald Flaten	151.000	-	9.157	160.157	-
Aase H. Cjerde	107.000	-	1.853	108.853	-
Olav Berge	66.000	-	1.092	67.092	-
Vidar Top	70.000	-	1.919	71.919	-
Tor Arne Gustavsen	72.000	-	-	72.000	-
Geir Halvor Haugen	(602.195)	-	53.864	656.059	2.805.000
- herav honorar	57.333	-	-	-	-
Annette Torsberg	(645.426)	-	66.719	712.145	2.986.000
- herav honorar	10667	-	-	-	-
Terje Strømmen	(706.071)	-	49.624	755.695	3.681.000
- herav honorar	3.000	-	-	-	-
Samlede ytelser og lån til styret	537.000	-	184.228	2.603.920	9.472.000
Generalforsamlingen					
Leder, Hans Bakke	11.200	-	234	11.434	1.747.000
Dieter Oswald	11.200	-	234	11.434	-
Aud Foldal	1.200	-	-	1.200	-
Sveinung Soterud	(768.640)	-	51.586	820.226	3.220.000
- herav honorar	1.200	-	-	-	-
Irina Telnes	1.200	-	-	1.200	1.311.000
Inge Hegna	1.200	-	234	1.434	3.275.000
Bjørgeulf Stavenes	(790.471)	-	28.089	818.560	1.000.000
- herav honorar	1.200	-	-	-	-
Nils Gunvaldjord	(628.621)	-	48.452	677.073	2.957.000
- herav honorar	8.000	-	-	-	-
Irene Særsland	(645.896)	-	37.919	683.815	978.000
- herav honorar	1200	-	-	-	-
Morten Olav Dyrud	1.200	-	-	1.200	621.000
Ingunn Espeset Vreim	8000	-	846	8.846	5.480.000
Trude Lindgren	6.800	-	-	-	500.000
Henry Mæland	11.200	-	984	12.184	-
Olav Moen	1.200	-	-	1.200	-
Ingunn H. Nordstoga	1.200	-	-	1.200	1.687.000
Samlede ytelser og lån til generalforsamlingen	67.200	-	168.578	3.051.006	22.776.000

Lån til ansatte er gitt etter særskilte regler vedtatt av styret, og ytes til subsidiert rente. Beregnet rentesubsidiering, er differansen mellom lånerente og myndighetenes normrente. Differansen, kr 721.402 for 2018, er grunnlag for fordelsbeskatning av ansatte. Beløpet er nettoført i regnskapet. Lån til banksjef følger generelle vilkår for øvrige ansatte. Lånene er sikret med pant innenfor forsvarlig verdigrunnlag. Lån, garantier og sikkerhetsstillelser til tillitsvalgte er gitt etter samme vilkår som for bankens øvrige kunder, og er sikret i henhold til bestemmelsene for slike lån og garantier.

Årsmelding 2018

NOTE 13 – VARIGE DRIFTSMIDLER

	Driftsmidler	Bygninger	Tomt	Sum
Kostpris 01.01.2018	23.001	34.645	1.409	59.055
Tilgang	1.502	122		1.624
Avgang		-		-
Kostpris 31.12.2018	24.503	34.767	1.409	60.679
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2018	13.990	5.939		19.929
Tilbakeførte avskrivninger på utrangerte driftsmidler				-
Ordinære avskrivninger	1.615	1.628		3.243
Akkumulerte avskrivninger 31.12.2018	15.605	7.567		23.172
Bokført verdi 31.12.2018	8.898	27.200	1.409	37.507

Fast eiendom	Eiendomstype	Herav utleid		Balanseført
		Areal m ²	areale m ²	verdi 31.12
Bamble	Hytter	150	150	1.613
Seljord	Bankbygg	2.200	482	24.807
Seljord	Tomt			1.409
Sum				27.829

NOTE 14 – ANDRE DRIFTSKOSTNADER

	2018	2017
Andre driftskostnader		
Driftskostnader fast eiendom	845	661
Honorar ekstern revisor	607	599
Juridisk bistand	67	
Leie av lokaler	2.030	2.047
Andre kostnader leide lokaler	1.483	1.012
Maskiner, inventar og transportmidler	601	606
Eksterne tjenester	-	-
Forsikringer	273	213
Kostnader Eika Gruppen AS	750	545
Ordinære tap	21	65
Andre driftskostnader	2.038	2.066
Sum andre driftskostnader	8.714	7.814
Spesifikasjon av revisjonshonorar:		
Lovpålagt revisjon	323	306
Attestasjon	75	76
Skatterådgivning	105	141
Andre tjenester utenfor revisjon	104	76
Sum revisjonshonorar inkl. mva	607	599

NOTE 15 – SKATT

Årets skattekostnad i resultatregnskapet består av betalbar skatt på årets inntekt justert med for lite/for mye avsatt tidligere år, samt endring i utsatt skattefordel og utsatt skatt. Betalbar skatt i balansen består av skatt på alminnelig inntekt og skatt på formue. Utsatt skatt/skattefordel i balansen består av skatt på netto skatteøkende/skattevedrørende forskjeller pr 31.12.

Årsmelding 2018

	2018	2017	
Beregning av betalbar skatt			
Resultat før skattekostnad	60.070	48.966	
Permanente forskjeller	-10.846	-7.288	
Endring midlertidige forskjeller	663	471	
Skattepliktig inntekt, grunnlag betalbar skatt	49.887	42.149	
Betalbar skatt på årets resultat, 25 %	12.472	10.537	
Skattekostnad			
	2018	2017	
Betalbar inntektsskatt for året	12.472	10.537	
Endring utsatt skatt	-305	23	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år	-25	-141	
Refundert formuesskatt fra tidligere år	-2.268		
Formuesskatt	443	387	
Endring i utsatt skatt ført mot EK	-36	50	
Sum skattekostnad	10.281	10.856	
Betalbar skatt fremkommer som følger:			
Formuesskatt	443	387	
Inntektsskatt	12.472	10.537	
Sum betalbar skatt	12.915	10.924	
Oversikt over midlertidige forskjeller			
	Endring	2018	2017
Varige driftsmidler	706	4.309	5.015
Over- / underfinansiert pensjonsforpliktelse	-356	8.209	7.853
Gevinst og tapskonto	-119	-476	-595
Obligasjoner og andre verdipapirer	988	-3.452	-2.464
Grunnlag utsatt skatt+ / utsatt skattefordel-	1.219	8.590	9.809
Bokført utsatt skatt (-) / utsatt skatt (+)	305	2.148	2.452
Endring i skattesats			
Sum bokført utsatt skattefordel		2.148	2.452
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats			
		2018	
25% skatt av resultat før skatt		15.018	
25% skatt av permanente forskjeller		-2.712	
25 % av endring midlertidige forskjeller		166	
For mye/lite avsatt skatt tidligere år		-25	
Refundert formuesskatt fra tidligere år		-2.268	
Formuesskatt		443	
Endring utsatt skatt ført mot EK		-36	
Endring utsatt skatt		-305	
Skattekostnad i henhold til resultatregnskap		10.281	

Skatter kostnadsføres når de påløper og er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Netto utsatt skattefordel er beregnet med 25 % på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller, som reverserer eller kan reversere i samme periode, er utlignet og nettoført.

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt for inntektsåret og endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel. Betalbar skatt består av inntektsskatt og formuesskatt. Eventuelle endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel vises som årets skattekostnad i resultatregnskapet sammen med betalbar skatt for inntektsåret. Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom rapporterte skattemessige og regnskapsmessige resultater som vil utlignes i fremtiden.

Årsmelding 2018

NOTE 16 – KONTANTER OG INNSKUDD I NORGES BANK

	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker		
Kontanter i norske kroner	8.289	10.912
Kontanter i utenlandske valutasorter	747	726
Innskudd i Norges Bank	67.568	34.432
Sum kontanter og fordringer på sentralbanker	76.604	46.070

Kjøp av valuta for videresalg til kunder gjøres via avtaler med andre norske finansinstitusjoner og Norsk Kontanthåndtering. Sparebanken DIN har ansvaret for kursrisiko, bokføring og rapportering av utenlandsk valuta. Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen pr 31.12.18.

NOTE 17 – OVERTATTE EIENDELER

Banken hadde ved utgangen av 2018 overtatte eiendeler ført til kr. 100.000,- i balansen. Eiendelen gjelder overtatt tomt.

NOTE 18 – EIERANDELER I DATTERSELSKAPER

Selskapets navn	Kontor-kommune	Selskaps-kapital	Antall aksjer	Eier/stemme andel	Total EK	Resultat	Bokført Verdi
Eiendomsmegleren Din Telemark AS	Bø	500.000	90	42,9 %	4.189.570	1.061.714	410.000
Seljord Næringshage Eigedom AS	Seljord	1.000.000	200	100,0 %	918.578	-14.959	1.000.000
Tilknyttet selskap							
Bøgata 69 AS	Bø	10.050.000	10.050	100,0 %	12.300.044	-1.496.370	10.266.000
Århus Næringspark AS	Seljord			50,0 %			1.000.000

Mellomværende med tilknyttede selskaper og datterselskaper.

	2018	2017
Bøgata 69 AS		
Innskudd fra datterselskap	289.045	350.843
Utlån til datterselskap	10.210.834	5.033.260
Renter til datterselskap	415	458
Renter fra datterselskap	106.324	145.103
Eiendomsmegleren Din telemark AS		
Innskudd fra datterselskap	25.646.789	15.052.574
- Herav klientkonto	21.592.319	12.552.911
Utlån til datterselskap	0	0
Renter til datterselskap	75.377	174.368
Renter fra datterselskap	711	1.185
Seljord Næringshage Eigedom AS		
Innskudd fra datterselskap	918.578	933.537
Utlån til datterselskap	0	0
Renter til datterselskap	2.316	2.340
Renter fra datterselskap	0	0

Årsmelding 2018

NOTE 19 – GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Gjeld og gjennomsnittlig rente 31.12.				
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Uten avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	105		1.059	
Med avtalt løpetid eller oppsigelsesfrist	175.000		175.000	
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	175.105		176.059	
Innskudd fra og gjeld til kunder				
Uten avtalt løpetid	2.815.645		2.683.919	
Med avtalt løpetid	964.415		952.474	
Sum innskudd fra og gjeld til kunder	3.780.060		3.636.393	

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Innskudd fra kunder				
Lønstakere og lignende	2.521.508	66,7 %	2.424.349	66,7 %
Utlandet	-	0,0 %	-	0,0 %
Næringssektor fordelt:				
Jordbruk, skogbruk, fiske	74.432	2,0 %	80.052	2,2 %
Industriproduksjon	46.869	1,2 %	51.143	1,4 %
Bygg og anlegg	137.541	3,6 %	133.372	3,7 %
Varehandel, hotell/restaurant	105.169	2,8 %	92.117	2,5 %
Transport, lagring	56.728	1,5 %	50.078	1,4 %
Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester	364.408	9,6 %	331.897	9,1 %
Sosial og privat tjenesteyting	252.023	6,7 %	275.727	7,6 %
Offentlig forvaltning	221.381	5,9 %	197.659	5,4 %
Sum innskudd	3.780.060	100,0 %	3.636.393	100,0 %

	2018		2017	
	Beløp	%	Beløp	%
Innskudd				
Bø	1.169.520	30,9 %	1.155.339	31,8 %
Sauherad	202.591	5,4 %	199.236	5,5 %
Seljord	855.352	22,6 %	825.364	22,7 %
Kviteseid	170.911	4,5 %	144.816	4,0 %
Tokke/Vinje	407.127	10,8 %	380.111	10,5 %
Skien	201.011	5,3 %	169.416	4,7 %
Resten av Telemark	212.408	5,6 %	201.931	5,6 %
Oslo	223.891	5,9 %	223.111	6,1 %
Øvrige	337.250	8,9 %	337.070	9,3 %
Sum innskudd	3.780.060	100,0 %	3.636.393	100,0 %

Årsmelding 2018

NOTE 20 – GJELD OPPTATT VED UTSTEDELSE AV OBLIGASJONER INKL. ANS. LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

Utestående pr 31.12.2016	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Bokført Verdi	Amortisering	Nominell rente
Lånetype/ISIN						
Sertifikatslån						
Obligasjonslån						
NO0010744790	09.09.2015	09.09.2019	100.000	100.000		2,23 %
NO0010767585	15.06.2016	15.06.2020	75.000	75.000		2,47 %
NO0010774904	22.09.2016	22.09.2020	100.000	100.000		2,28 %
NO0010778509	11.11.2016	10.09.2021	75.000	75.000		2,43 %
NO0010791528	27.04.2017	27.04.2022	100.000	100.000		2,05 %
NO0010825276	12.06.2018	12.06.2023	100.000	100.000		2,11 %
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer			550.000	550.000		
Fondsobligasjon						
NO0010781263	22.12.2016	22.12.2021	35.000	35.000		6,03 %
			35.000	35.000		
Ansvarlig lån						
NO0010809957	08.11.2017	08.11.2027	40.000	40.000		3,17 %
			40.000	40.000		

Obligasjonsgjeld blir oppført til opptakskost. Opptakskost er pålydende med tillegg av overkurs eller fradrag for underkurs. Over-/underkursen inntektsføres eller kostnadsføres lineært som en justering til løpende renter over lånets løpetid.

Sparebanken DIN tok opp en fondsobligasjon pål. 35 mill. 22. desember 2016. Lånet er tatt opp i norske kroner. Løpetiden er 5 år. Lånet er bokført til nominell verdi med fradrag av periodisert underkurs. Lånet kan innfris helt eller delvis til pari kurs dato 22.12.2021. Renten er flytende og betales etterskuddsvis hvert kvartal på rentereguleringsdato, rentesatsen består av referanserente (3 mndr NIBOR) og en margin som fram til dato 22.12.2021 utgjør 475 punkter.

NOTE 21 – SPESIFIKASJON AV ANNEN GJELD

	2018	2017
Annen gjeld		
Bankremisser	494	700
Betalingsformidling	5.056	4.651
Skyldige offentlige avgifter	9	75
Betalbar skatt	12.915	10.924
Skattetrekk		
Leverandørgjeld	670	488
Annen gjeld ellers	1.530	3.113
Sum annen gjeld	20.674	19.952

Årsmelding 2018

NOTE 22 – EGENKAPITAL

	Innskutt egenkapital	Spb. fond	Gavefond	Utjevn.fond	Egenkapital
Egenkapital 01.01.2016	224.147	152.007	-	82.864	459.018
Utbetalte gaver					-
Endring i estimatavvik pensjoner direkte mot egenkapitalen		108			108
Årsoppgjørdisposisjoner		16.505		30.784	47.289
Egenkapital 31.12.2016	224.147	168.621	-	113.648	506.416
				2018	2017
Overført fra Gavefond				-	-
Overført til Utjevningfond				30.784	23.809
Overført til Sparebankens fond				16.505	11.801
Overført til utbytte				2.500	2.500
Sum				49.789	38.110

Sparebankstiftinga Bø har 1.389.712 egenkapitalbevis tilsvarende 62% av eierandelskapitalen og Sparebankstiftinga Seljord har 851.758 egenkapitalbevis som tilsvarer 38% av eierandelskapitalen. Pålydende er kr. 100 som er tilsvarende bokført verdi.

NOTE 23 – GARANTIANSVAR

	2018	2017		
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	15.509	12.158		
Kontraktsgarantier	45.148	44.339		
Andre garantier	10.252	12.111		
Samlet garantiansvar ovenfor kunder	70.909	68.607		
Garanti ovenfor Eika Boligkreditt	12.414	44.624		
Sum garantiansvar	83.323	113.232		
Garanti til Bankenes Sikringsfond	-	-		
	2018	2017		
Garantier til Eika Boligkreditt AS				
Total andel av garantiramme				
Saksgaranti	750	36.729		
Tapsgaranti	11.664	7.895		
Samlet garantiansvar ovenfor Eika Boligkreditt AS	12.414	44.624		
	2018	2017		
Garantier fordelt geografisk	Beløp	%	Beløp	%
Bø	17.408	20,9 %	50.721	44,8 %
Sauherad	17.967	21,6 %	14.864	13,1 %
Seljord	26.313	31,6 %	30.388	26,8 %
Kviteseid	6.200	7,4 %	6.338	5,6 %
Tokke/Vinje	8.682	10,4 %	5.675	5,0 %
Skien	150	0,2 %	150	0,1 %
Resten av Telemark	5.449	6,5 %	3.919	3,5 %
Oslo	241	0,3 %	241	0,2 %
Øvrige	913	1,1 %	936	0,8 %
Sum garantier	83.323	100,00 %	113.232	100,00 %

Banken stiller garanti for lån som våre kunder har i Eika Boligkreditt (EBK). EBK har som kriterium at lånet er innenfor 60% av panteobjektet. Bankens kunder har pr 31.12.18 lån for 1.166,4 mill. kroner hos EBK.

Årsmelding 2018

Garantibeløpet overfor EBK er todelt:

Tapsgaranti: Den samlede tapsgaranti er begrenset til 1 % av bankens utlånsportefølje i EBK, minimum 5 millioner kroner eller 100 % av låneporteføljen hvis den er lavere enn 5 millioner kroner. Banken plikter å dekke 80 % av konstaterede tap på lån i portefølje formidlet til EBK, og EBK kan motregne overskytende del på 20 % i ubetalte provisjoner til alle eierbanker, proratarisk fordelt ut fra den enkelte banks andel av utlånsporteføljen på det tidspunkt tapet konstateres, i en periode på inntil 12 måneder fra tap konstateres.

Saksgaranti: Gjelder for hele lånebeløpet fra banken anmoder om utbetaling til pantesikkerheter har oppnådd rettsvern.

Banken har en likviditetsforpliktelse mot EBK. EBK har i sin risikostregeri krav om at overskuddslikviditeten minst skal dekke 75 % av likviditetsbehovet de nærmeste 12 måneder. I tillegg skal EBK's overskuddslikviditet være minst 6 % av innlånsvolumet. Likviditetsforpliktelsen er inngått i en Avtale om kjøp av OMF (Note Purchase agreement). Forpliktelsen om kjøp av OMF fra EBK utløses kun hvis markedssituasjonen er slik at EBK ikke kan finansiere likviditetsbehovet i OMF-markedet, og derfor må utstede obligasjoner direkte til eierbankene. Pr. 31.12.2018 var likviditetsforpliktelsen til EBK beregnet til 0. Banken har også en avtale med EBK om kapitalstøtte. Kapitalstøtten inntreffer hvis EBK har behov for ansvarlig kapital for å nå sitt kapitalmål på 10 %. EBK har ikke offentliggjort evt. emisjonsbeløp for 2019.

NOTE 24 – NØKKELTALL

TABELL

Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert

	2018	2017
Resultat		
Kostnader i % av inntekter justert for VP	55,5 %	57,8 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	0,3 %	-1,0 %
Egenkapitalavkastning*	10,3 %	8,6 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	20,1 %	18,5 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,06 %	-0,05 %
Utlånsmargin hittil i år	2,20 %	2,38 %
Netto rentemargin hittil i år	1,78 %	1,86 %
Resultat etter skatt i % av FVK	0,99 %	0,81 %
Innskudd og Utlån		
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	22,7 %	22,3 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	25,8 %	19,2 %
Innskuddsdekning	87,2 %	85,0 %
* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert		
Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert	2018	2017
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	17,73 %	16,87 %
Kjernekapitaldekning	19,03 %	18,13 %
Kapitaldekning	20,52 %	19,59 %
Leverage ratio	9,78 %	9,42 %
Likviditet		
LCR	158	122
NSFR	124	125

Årsmelding 2018

Årsrekneskapen for perioden 01.01.2018 – 31.12.2018

Erklæring frå styret og adm.banksjef

Vi stadfestar at årsrekneskapen for perioden 01. januar til 31. desember 2018 etter vår beste overtyding er utarbeidd i samsvar med gjeldande rekneskapsstandardar og at opplysningane i rekneskapen gjev eit rettvise bilete av banken sine eigedelar, gjeld, finansiell stilling og resultat som heilhet og at opplysningar i årsmelding gjev ein rettvise oversikt over utviklinga, resultatet og stillinga til banken saman med ei skildring av dei mest sentrale risiko- og usikkerheitsfaktorar banken står ovanfor.

Bø, 25. februar 2019
I styret for Sparebanken DIN

Harald Flaten
Styreleiar

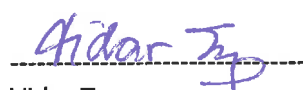
Aase Haukaas Gjerde
Nestleiar

Olav Berge
Styremedlem

Tor Arne Gustavsen
Styremedlem

Vidar Top
Styremedlem

Geir Halvor Haugen
Tilsette sin representant

Ben Roger Elvenes
Adm. Banksjef

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Sparebanken DIN

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebanken DIN som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2018, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av banken i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i bankens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og adm. banksjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til bankens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike banken eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimater og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om bankens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at bankens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Notodden, 25. februar 2019

ERNST & YOUNG AS

Tor Erik Baksås
statsautorisert revisor